

Suomenkielinen laitos

Tiedonantoja ja ilmoituksia

<u>Ilmoitusnumero</u>	Sisältö	Sivu
	I <i>Tiedonantoja</i>	
	Komissio	
98/C 363/01	Ecu.....	1
98/C 363/02	Ilmoitusmenettely — tekniset määräykset ⁽¹⁾	2
98/C 363/03	Ennakoilmoitus yrityskeskittymästä (Asia N:o IV/M.1333 — Kingfisher/Castorama) ⁽¹⁾	3
98/C 363/04	Valtiontuet — C 51/98 (ex N 852/97 ja N 6/98) — Portugali	4
98/C 363/05	Keskittymiä käsittelevän neuvonantajan komitean 46. kokouksessaan 10 päivänä kesäkuuta 1997 antama — Lausunto asiaan IV/M.890 — Blokker/Toys ”R” Us liittyvästä alustavasta päätösluonnoksesta ⁽¹⁾	24
98/C 363/06	Keskittymiä käsittelevän neuvonantajan komitean 53. kokouksessaan 21. huhtikuuta 1998 antama — Lausunto asiaan IV/M.970 — TKS/ITW Signode/Titan — liittyvästä alustavasta päätösluonnoksesta ⁽¹⁾	25
98/C 363/07	EY:n perustamissopimuksen 92 ja 93 artiklan mukaisen valtiontuen hyväksyminen — Tapaukset, joita komissio ei vastusta	26
98/C 363/08	EY:n perustamissopimuksen 92 ja 93 artiklan mukaisen valtiontuen hyväksyminen — Tapaukset, joita komissio ei vastusta ⁽¹⁾	27

II *Valmistavat säädökset*

.....

Ilmoitusnumero

Sisältö (jatkuu)

Sivu

III *Tiedotteita*

Komissio

98/C 363/09

Ehdotuspyyntö, jonka tarkoituksena on siemenpääomatoimen käynnistäminen 30

I

(Tiedonantoja)

KOMISSIO

Ecu (¹)

24. marraskuuta 1998

(98/C 363/01)

Kansallisen valuutan määrä yhtä yksikköä kohti:

Belgian frangi ja Luxemburgin frangi	40,4475	Suomen markka	5,96162
Tanskan kruunu	7,45426	Ruotsin kruunu	9,30304
Saksan markka	1,96072	Sterling-punta	0,693547
Kreikan drakhma	329,011	Yhdysvaltojen dollari	1,14810
Espanjan peseta	166,738	Kanadan dollari	1,78150
Ranskan frangi	6,57470	Japanin jeni	138,736
Irlannin punta	0,788854	Sveitsin frangi	1,61824
Italian liira	1941,16	Norjan kruunu	8,62222
Alankomaiden guldeni	2,21066	Islannin kruunu	80,9524
Itävallan šillinki	13,7955	Australian dollari	1,78387
Portugalin escudo	201,078	Uuden-Seelannin dollari	2,15322
		Etelä-Afrikan randi	6,52120

Komissio on ottanut käyttöön automaattisella vastauslaitteella varustetun teleksin, joka ilmoittaa muuntokurssit tärkeimpinä valuuttoina kysyjän otettua siihen yhteyden omalla teleksillään. Tämä palvelu toimii päivittäin kello 15.30:stä seuraavaan päivään kello 13:een.

Palvelun käyttäjän on:

- valittava teleksinumero 23789, Bryssel,
- annettava oma teleksitunnuksensa,
- kirjoitettava koodi "cccc", joka käynnistää automaattisen vastausjärjestelmän ecun muuntokurssien lähettämiseksi käyttäjän teleksiin,
- ylläpidettävä keskeytymätöntä teleksiyhteyttä, kunnes sanoma ilmoitetaan päättyneeksi koodilla "ffff".

Huom. Komissiolla on käytössä myös automaattisella vastauslaitteella varustettu telekopiolaite (n:o 296 10 97 ja n:o 296 60 11), joka lähettää päivittäisiä tietoja yhteisessä maatalouspolitiikassa sovellettavien muuntokurssien laskemisesta.

(¹) Neuvoston asetus (ETY) N:o 3180/78, annettu 18 päivänä joulukuuta 1978 (EYVL L 379, 30.12.1978, s. 1), sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (ETY) N:o 1971/89 (EYVL L 189, 4.7.1989, s. 1).

Neuvoston päätös 80/1184/ETY, tehty 18 päivänä joulukuuta 1980 (Lomén sopimus) (EYVL L 349, 23.12.1980, s. 34).

Komission päätös N:o 3334/80/EHTY, tehty 19 päivänä joulukuuta 1980 (EYVL L 349, 23.12.1980, s. 27).

Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon sovellettava varainhoitoasetus, annettu 16 päivänä joulukuuta 1980 (EYVL L 345, 20.12.1980, s. 23).

Neuvoston asetus (ETY) N:o 3308/80, annettu 16 päivänä joulukuuta 1980 (EYVL L 345, 20.12.1980, s. 1).

Euroopan investointipankin valtuuston päätös, tehty 13 päivänä toukokuuta 1981 (EYVL L 311, 30.10.1981, s. 1).

Ilmoitusmenettely — tekniset määräykset

(98/C 363/02)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

- Neuvoston direktiivi 83/189/ETY, annettu 28 päivänä maaliskuuta 1983, teknisiä standardeja ja määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä (EYVL L 109, 26.4.1983, s. 8)
- Neuvoston direktiivi 88/182/ETY, annettu 22 päivänä maaliskuuta 1988, teknisiä standardeja ja määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä annetun direktiivin 83/189/ETY muuttamisesta (EYVL L 81, 26.3.1988, s. 75)
- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 94/10/EY, annettu 23 päivänä maaliskuuta 1994, direktiivin 83/189/ETY muuttamisesta toisen kerran (EYVL L 100, 19.4.1994, s. 30)

Ilmoitukset komission saamista teknisiä määräyksiä koskevista ehdotuksista:

Viite (1)	Asiakirja	Kolmen kuukauden odotusaika päättyy (2)
98/458/NL	Ehdotus tuotelain nojalla annettavaksi määräykseksi elintarvikkeissa olevista vieraista aineista	25.1.1999
98/479/A	Ala-Itävallan vuoden 1978 parantavien aineiden esiintymiä ja terveyskylpylöitä koskevan lain muutos	5.2.1999
98/480/F	Määräys moottoriajoneuvojen ja niiden perävaunujen mekaanisista kytkinlaitteista	1.2.1999
98/481/F	Asetusluonnos tiettyjen merestä ja makeasta vedestä peräisin olevien tuotteiden merkinnöistä	1.2.1999
98/483/UK	Vuoden 1999 eläintauteja (hyväksytyt desinfiointiaineet) (muutos) koskeva määräys	4.2.1999
98/484/D	”Tietunneleiden rakentamista koskevat tekniset lisäsopimusehdot ja -ohjeet, osa 2: Avoin rakennustapa” (ZTV-Tunnel, osa 2)	4.2.1999
98/485/NL	Toimintasääntö N:o S 1999/02 (Toimintasääntö liekkien lastitankkeihin johtumisen estämiseksi)	8.2.1999
98/482/UK	Vuoden 1998 moottoripyöriä (päänsuojaimet) koskevat määräykset (Pohjois-Irlanti)	10.2.1999
98/486/DK	Määräys polkupyörien laitteita ja varusteita ym. koskevan määräyksen muuttamisesta	8.2.1999
98/487/DK	Vuoden 1999 määräys ajoneuvoja koskevista yksityiskohtaisista säännöistä	8.2.1999
98/488/D	Teknisiä rakennusmääräyksiä sisältävän malliluettelon muutokset ja täydennykset, syyskuu 1998	5.2.1999
	Savirakentamista koskevat säännöt, luonnos kesäkuu 1998	
98/489/NL	Oikeusministerin ja puolustusministerin määräys, annettu .. päivänä ... kuuta ..., N:o ... , pastamuotoisten räjähdysaineiden merkitsemiseen käytettävien jäljitysaineiden määrittämisestä (Määräys pastamuotoisten räjähdysaineiden merkitsemisaineista)	8.2.1999
98/490/UK	Vuoden 1998 moottoriajoneuvoja (rakentaminen ja käyttäminen) koskevat määräykset (Pohjois-Irlanti)	5.2.1999

(1) Vuosi — rekisterinumero — jäsenvaltio.

(2) Ajanjakso, jonka aikana luonnosta ei voida hyväksyä.

(3) Odotusaikaa ei sovelleta, sillä komissio on hyväksynyt ilmoituksen antaneen jäsenvaltion esittämät nopeutetun menettelyn perustelut.

(4) Odotusaikaa ei sovelleta, sillä toimenpide koskee teknisiä eritelmiä tai muita vaatimuksia, jotka liittyvät verotus- tai rahoitustoimenpiteisiin direktiivin 83/189/ETY 1 artiklan 9 kohdan toisen alakohdan kolmannen luetelmakohdan mukaisesti.

(5) Tiedotusmenettely päättyy.

Komissio kiinnittää huomiota yhteisöjen tuomioistuimen asiassa CIA Security (C-194/94) 30.4.1996 antamaan tuomioon, jonka mukaan tuomioistuin on päättänyt, että direktiivin 83/189/ETY 8 ja 9 artiklaa on tulkittava siten, että yksityishenkilöt voivat vedota niihin kansallisessa tuomioistuimessa, jonka on kieltäydyttävä soveltamasta sellaista kansallista teknistä määräystä, josta ei ole ilmoitettu komissiolle mainitun direktiivin mukaisesti.

Tuomio vahvistaa komission 1 päivänä lokakuuta 1986 antaman tiedonannon (EYVL C 245, 1.10.1986, s. 4).

Ilmoitusvelvollisuuden laiminlyömisestä seuraa, ettei kyseisiä teknisiä määräyksiä voida soveltaa eikä niitä voida panna täytäntöön yksityishenkilöiden osalta.

Tietoja näistä ilmoituksista on saatavissa kansallisilta hallintoelimiltä, joista on julkaistu luettelo 30 päivänä lokakuuta 1996 ilmestyneessä *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* C 324.

Ennakoilmoitus yrityskeskittymästä

(Asia N:o IV/M.1333 — Kingfisher/Castorama)

(98/C 363/03)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

1. Komissio vastaanotti 16. marraskuuta 1998 neuvoston asetuksen (ETY) N:o 4064/89⁽¹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EY) N:o 1310/97⁽²⁾, 4 artiklan mukaisen ilmoituksen ehdotetusta yrityskeskittymästä, jolla yritys Kingfisher plc (Kingfisher) hankkii mainitun asetuksen 3 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettua merkityksessä yhteisen määräysvallan yrityksessä Castorama Dubois Investissements SCA (Castorama) ostamalla osakkeita ja siirtämällä omaisuutta.

2. Kyseisten yritysten liiketoiminnan sisältö on seuraava:

- Kingfisher: käyttötavaroiden, erityisesti kodin kunnostukseen, ylläpitoon ja korjaamiseen tarkoitettujen tuotteiden vähittäismyynti
- Castorama: käyttötavaroiden, erityisesti kodin kunnostukseen, ylläpitoon ja korjaamiseen tarkoitettujen tuotteiden vähittäismyynti

3. Komissio katsoo alustavan tarkastelun perusteella, että ilmoitettu keskittymä voi kuulua asetuksen (ETY) N:o 4064/89 soveltamisalaa. Asiaa koskevan lopullisen päätöksen tekoa on kuitenkin lykätty.

4. Komissio kehottaa asianomaisia kolmansia osapuolia esittämään sille mahdolliset ehdotettua toimenpidettä koskevat huomautuksensa.

Huomautusten on oltava komissiolla 10 päivän kuluessa tämän ilmoituksen julkaisupäivästä. Huomautukset voidaan lähettää komissiolle faksina ((32-2) 296 43 01/296 72 44) tai postitse viitteellä IV/M.1333 — Kingfisher/Castorama, seuraavaan osoitteeseen:

Euroopan komissio
Kilpailun pääosasto (PO IV)
Osasto B — Yrityskeskittymien valvontaryhmä
Avenue de Cortenberg/Kortenberglaan 150
B-1040 Bruxelles/Brussel.

(¹) EYVL L 395, 30.12.1989, s. 1; oikaisu: EYVL L 257, 21.9.1990, s. 13.

(²) EYVL L 180, 9.7.1997, s. 1; oikaisu: EYVL L 40, 13.2.1998, s. 17.

VALTIONTUET

C 51/98 (ex N 852/97 ja N 6/98)

Portugali

(98/C 363/04)

*(Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 92–94 artikla)***Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukainen komission tiedonanto jäsenvaltioille ja muille, joita asia koskee, Portugalin päätöksestä myöntää tukia EPACin ja SILOPORin rakenneuudistusta ja yksityistämistä varten**

Komissio on jäljempänä olevalla kirjeellä antanut Portugalin hallitukselle tiedon päätöksestään aloittaa menettely.

”Portugalin pysyvä edustusto Euroopan unionissa ilmoitti komissiolle 8. joulukuuta 1997 päivätyllä ja 11. joulukuuta 1997 saapuneeksi kirjatulla kirjeellä perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan mukaisesti valtion omistaman viljan hankintayhtiön EPACin rakenneuudistus- ja yksityistämishojelmasta (tuki N:o N 852/97).

Portugalin pysyvä edustusto Euroopan unionissa ilmoitti komissiolle 5. joulukuuta 1997 päivätyllä ja samana päivänä saapuneeksi kirjatulla kirjeellä perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan mukaisesti pääomatuesta valtion omistamalle satamakäsittelystä vastaavalle yhtiölle SILOPORille (tuki N:o N 6/98).

Portugalin pysyvä edustusto Euroopan unionissa toimitti komissiolle 5. maaliskuuta 1998 päivätyllä ja samana päivänä saapuneeksi kirjatulla kirjeellä sekä 22. kesäkuuta 1998 päivätyllä ja 23. kesäkuuta 1998 saapuneeksi kirjatulla kirjeellä lisätiedot, joita komissio oli pyytänyt 2. helmikuuta 1998 ja 6. toukokuuta 1998 päivätyissä kirjeissään tuesta N:o N 852/97 (EPAC).

Portugalin pysyvä edustusto Euroopan unionissa toimitti komissiolle 1. huhtikuuta 1998 päivätyllä ja 3. huhtikuuta 1998 saapuneeksi kirjatulla kirjeellä sekä 25. kesäkuuta 1998 päivätyllä ja 26. kesäkuuta 1998 saapuneeksi kirjatulla kirjeellä lisätiedot, joita komissio oli pyytänyt 5. helmikuuta 1998 ja 6. toukokuuta 1998 päivätyillä kirjeillään tuesta N:o N 6/98 (SILOPOR).

Komissiolle toimitettiin lisätietoja EPACin ja SILOPORin rakenneuudistusohjelmista myös Portugalin viranomaisten kanssa järjestetyissä tapaamisissa 14. tammi-kuuta ja 4. toukokuuta 1998.

I. EPAC

1. TAUSTAA

EPAC (Empresa Para a Agroalimentação e Cereais, SA) on vuonna 1991 perustettu osakeyhtiö, jonka pääoma on kokonaan valtion omistuksessa. Sen edeltäjä oli valtion omistama viljojen hankintayritys EPAC (Empresa Pública de Abastecimento de Cereais), joka perustettiin 19 viljantuotannon ja viljakaupan suojelusta ja kehittämisestä vastanneen laitoksen sulaututtua yhteen vuonna 1997. EPAC toimi vuosina 1977–1985 julkisena interventioelimenä. Euroopan yhdentymisen ensimmäisten vuosien aikana EPAC jatkoi aikaisempien tehtäviensä hoitamista viljakaupan asteittaisen vapauttamisen (vuosina 1986–1989) sekä kotimaassa tuotetun viljan välittömään kaupan pitämiseen myönnettävän valtiontuen (vuosina 1987–1990) osalta.

Portugalin liittymissopimuksessa vaadittiin valtion viljakauppanonopolin purkamista, minkä vuoksi Portugali päätti erottaa viljojen käsittelyn satamissa kaupallisesta toiminnasta. Tätä varten se perusti SILOPORin (Empresa de Silos Portuários, SA) vuonna 1986.

EPACin taloudellinen tilanne on heikentynyt tämän jälkeen seuraavista syistä:

— Rakenneuudistusta ei ole toteutettu — EPACin hallussa on edelleen paljon käyttöomaisuutta ja siihen liittyviä työntekijöitä. Vuoden 1991 jälkeen on havaittu selvästi, että nämä kustannukset ja yrityksen markkinaosuuden luonnollinen supistuminen estivät yritystä kehittämästä voitollista toimintaa ja saavuttamasta kilpailukykyisen toiminnan tasoa.

— SILOPORin perustaminen — SILOPORin pääoma on kokonaan valtion omistuksessa, ja yhtiö perustettiin siirtämällä sille kaikki EPACin varat, velat ja pääoma. Satamissa sijaitse-

vat siilot ja kaikki EPACille aikaisemmin kuuluneet laitteet, tilat ja tarvikkeet siirrettiin SILOPORille. SILOPOR ei pystynyt maksamaan omista varoistaan tästä siirrosta aiheutunutta velkaa, ja EPAC perii SILOPORilta korkoa velanmaksun viivästymisestä. Korjaamatta jääneen epätasapainoisen pääomarakenteensa vuoksi SILOPOR ei ole pystynyt maksamaan takaisin velkaa korkoineen. EPACin SILOPORilta perimät korot olivat 30. kesäkuuta 1996 yhteensä 21,5 miljardia Portugalin escudoa. Velka ja korot olivat 31. joulukuuta 1997 yhteensä 31,35 miljardia escudoa.

— Muut tekijät — Portugalin valtio on tukenut osuuskuntien investointiohjelmia uusien siiloiden rakentamiseksi, jotta niiden pyrkimykset laajentaa toimintaansa viljan kaupan pitämiseen saataisiin kannattaviksi. Portugalin viranomaisten mukaan EPAC on myös kehittänyt kaupallista toimintaa, josta ei kuitenkaan ole saatu ennakoituja tuottoja.

Eräantynyt velka ja rahoituskustannukset nousivat vuonna 1996 niin korkeiksi, että EPACin omat varat eivät enää riittäneet kustannusten kattamiseen. EPAC lakkasi huhtikuussa 1996 vastaamasta useimmista rahoitussitoumuksistaan. Välttyäkseen tilanteelta, jossa kokonaisuudessaan valtion omistuksessa oleva yhtiö ei pysty vastaamaan sitoumuksistaan, Portugalin hallitus päätti myöntää lokakuussa 1996 EPACille 30 miljardin escudon suuruisen valtion takauksen EPACin eräältä pankkiryhmältä ottaman 48,7 miljardin escudon lainan yhteydessä. Tämän lainan tarkoituksena oli muuttaa EPACin lyhytaikainen velka keskipitkän aikavälin lainaksi.

Komissio totesi 9. heinäkuuta 1997 tekemässään päätöksessä 97/762/EY⁽¹⁾ tämän valtion takauksen olevan laitton ja perustamissopimuksen vastainen. Komissio velvoitti päätöksessään Portugalin peruuttamaan takauksen ja perimään takaisin yritykselle perusteettomasti maksetut summat. Portugalin valtio päätti olla noudattamatta päätöstä ja nosti päätöstä vastaan kumoamiskanteen Euroopan yhteisöjen tuomioistuimessa.

2. NYKYINEN TILANNE

EPAC on vaikeuksissa oleva yritys, koska se ei enää pysty omin neuvoin varmistamaan toimintansa jatkumista. Ongelman syntymiseen ovat vaikuttaneet SILOPORin perustamisen ja EPACin omaisuuden siirrosta aiheutuneen maksamattoman velan lisäksi myös muut syyt, kuten viljojen tuonti- ja markkinoiden avautuminen asteittain yksityisille yrittäjille, viljakaupan täysimääräinen vapauttaminen sekä vuodesta 1986 EPACin kilpailijoille viljojen varastointiin myönnetty valtiontuki.

Vaikka viljamarkkinat muuttuivat huomattavasti ennen Portugalin EU:hun liittymistä ja sen liittymisen jälkeen, EPAC ei muuttanut merkittävästi yritysrakennettaan. Nämä muutokset olisivat vaatineet työntekijöiden ja siiloiden määrän huomattavaa vähentämistä, koska markkinoilla vallitsi suuri rakenteellinen ylikapasiteetti.

[. . .] ⁽²⁾

Keskipitkän ja pitkän aikavälin velat ovat yhteensä 49,8 miljardia escudoa. Tämä johtuu EPACin ja erään pankkiryhmän allekirjoittamasta velkajärjestelysopimuksesta, johon tarvittavasta takauksesta huolehti suurelta osin Portugalin valtio.

Suurin osa veloista (60 prosenttia) koostuu SILOPORin maksamattomasta velasta. Portugalin viranomaiset ovat ilmoittaneet tämän korkean velkaantuneisuuden toisena syynä olevan rakenneuudistuksen toteutumatta jäämisestä aiheutuneet kustannukset. Viranomaisten mukaan EPACilla oli vuonna 1988 edelleen 1 392 työntekijää, vaikka rationaalinen toiminta olisi vaatinut ainoastaan 170 henkilöä. Portugalin viranomaiset arvioivat EPACin rakenneuudistuksen toteutumatta jättämisen sosiaalisiksi nettokustannuksiksi vuosina 1988—1997 yhteensä 50,6 miljardia escudoa.

3. EPACin RAKENNEUUDISTUSOHJELMA

3.1. EPAC-COMERCIAL

EPAC on tarkoitus jakaa kahdeksi eri yhtiöksi (EPAC-COMERCIAL ja EPAC-MOTHER).

⁽¹⁾ EYVL L 311, 14.11.1997, s. 25.

⁽²⁾ Portugalin viranomaiset ovat vaatineet luottamuksellisuutta.

EPAC-COMERCIALille aiotaan luoda tarvittava rakenne ja tarjota riittävät keinot, jotta se voisi toimia avoimilla ja täysin kilpailullisilla viljamarkkinoilla. EPAC-COMERCIALille aiotaan myöntää varoja vilja- ja elintarvikealan liiketoiminnan kehittämiseen, toiminnan edellyttämä henkilökunta sekä osa lyhytaikaisesta luotosta. Alkuvaiheessa EPAC-COMERCIALin omistajana toimisi EPAC, mutta Portugali aikoo yksityistää EPAC-COMERCIALin vuoden 1999 ensimmäisellä vuosi- ja puoliskolla julkisella tarjouskilpailulla.

Rakennemuutostuohjelma perustuu siihen, että viljan merkitystä yhtiön toiminnassa vähennetään ja painopistettä siirretään maatalouden tuotantopainosten kaupan pitämiseen. Tähän liittyy useilla eri tasoilla, kuten kaupan pitämisessä, markkinoille saattamisessa, hankinta-alalla ja toimintojen tasolla toteutettavia toimenpiteitä.

EPAC-COMERCIALin strategiassa keskitytään EPACin nykyisten liiketoiminta-alojen jatkumiseen. Näitä toimia laajennetaan ja niitä suunnataan uudestaan.

EPACin perinteisen toiminnan osalta EPAC-COMERCIAL keskittyy jatkossa siiloverkoston uudistamiseen sen mukaan, mikä on siilojen tarkoituksenmukainen sijaintipaikka viljan keräämisen, maahantuonnin ja jakelun kannalta. EPAC-COMERCIALin tarkoitus on myös keskittää maataloustuotteiden ja maatalousalan palvelujen kaupallinen verkosto sellaisille alueille, joilla ennakoitua olevan kasvumahdollisuuksia viljan ja maataloustuotannon väliaineiden kaupassa. EPAC-COMERCIALin arvellaan lujittavan asemaansa elintarviketeollisuudessa ja lisäksi tähän liittyen kasvattavan viljan ja öljysiementen tuontia ulkopuolisilta markkinoilta.

EPAC-COMERCIAL kehittää uudenlaisia markkinointitoimintoja edistääkseen uuden yhtiön imagoa. EPAC-COMERCIALin odotetaan kehittävän uutta elintarvikealan toimintaa, josta esimerkkejä ovat dieselöljyn toimittaminen maatalouden tarpeisiin, perunoiden, siemenperunan ja kastanjoiden kauppa, lemmikkieläinten ruoka, varastopalvelut, ohra ja mallas. EPAC-COMERCIALin odotetaan käyttävän hyväkseen uusia liiketoimintamahdollisuuksia, joita on havaittu esimerkiksi vihannes- ja hedelmäalalla, viinin, oliiviöljyn, ja sokeriruohon alalla, karjan tehokasvatuksessa, metsätaloudessa sekä alueellisia ominaispiirteitä omaavien ja luonnonmukaisten tuotteiden alalla.

Hankintapuolella EPAC-COMERCIAL tekee sopimuksia suurten hankinta-alan yritysten kanssa ja vähentää pakkaus- ja jakelukustannuksia.

Rakenteellisesti EPAC-COMERCIALin rakennemuutostuohjelman ydin on henkilöstön vähentäminen 517:stä 216:een vuoden 1997 lopussa (johon on jo sitouduttu) ja 170:een suunnitelman toteuttamiskauden lopussa, sekä tuottavuudeltaan heikoimpien 10 siilon sulkeminen (25:stä), jolloin varastokapasiteettia olisi vähennetty kokonaisuudessaan 87 500 tonnia alkuperäisestä 272 000 tonnista (24 prosenttia). Yhtiön tarkoituksena on lisäksi vähentää merkittävästi ulkoisten palvelujen tarjontaa koskevien tärkeimpien sopimusten kustannuksia.

EPAC-COMERCIALin osakepääoma on jatkossa viisi miljardia escudoa. Yritys saa EPACilta toiminnan edellyttämän käyttöomaisuuden (siilot, varastotilat ja myymälät) kirjanpidossa olevan nettoarvon perusteella sekä olemassa olevat varastot. EPAC-COMERCIAL saa yhden EPACin rahoitusosuuksista sekä markkinaehtoiset luotot (kolme miljardia escudoa) EPAC-COMERCIAL saa kaikki EPACin lyhytaikaiset luotot, joiden kokonaissumma on 5,9 miljardia escudoa.

3.2. EPAC-MOTHER

EPAC-MOTHER ei harjoita jatkossa kaupallista toimintaa, ja yhtiö on tarkoitus asettaa selvitystilaan vuonna 2000. EPAC-MOTHER huolehtii irtisanottavista työntekijöistä ja myytävästä omaisuudesta. Lisäksi EPAC-MOTHER vastaa EPACin selvitystilamenettelystä aiheutuvista kustannuksista, mukaan lukien sosiaaliset kustannukset ja pitkäaikaiset velat. Tätä varten sille on tarkoitus siirtää SILOPORin velat, muut saatavat, omaisuuden myynnistä saatavat voitot, EPAC-COMERCIALin myynnistä saatavat voitot ja valtion myöntämää 'tasaustukea', joiden avulla yhtiö voidaan selvittää kokonaisuudessaan.

Valtio aikoo maksaa EPAC-MOTHERille markkinahintaisia korvauksia eräiden rakennusten käytöstä. Lisäksi EPACin siementen sertifiointilaboratorio on tarkoitus siirtää valtiolle (Portugali ei ole ilmoittanut näiden toimien arvoa, mutta se on todennäköisesti hyvin vähäinen, koska sitä ei oteta rakennemuutostuohjelmassa huomioon). Lisäksi valtio saa EPACin rahoitusosuuksia muissa yhtiöissä.

4. ARVIO EPACin RAKENNEUUDISTUS- JA YKSITYISTÄMISSUUNNITELMASTA

4.1. EPACille myönnetty valtiontuki

Vaikuttaa siltä, että EPAC-COMERCIALille on myönnetty perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea, koska Portugalin valtio tukee yrityksen perustamista ja tasapainoista rakennetta EPAC-MOTHERin selvittämien yrityksen velkojen myötä. Käytännössä tukea voidaan pitää EPACin rakenneuudistustukena, koska näiden toimien tuloksena syntyi EPAC-COMERCIAL. EPAC-COMERCIAL voi tosiasiasa toimia markkinoilla ainoastaan sen vuoksi, että valtio perusti sitä varten selvitystilayhtiön vastaanmaan yhtiön veloista. Portugalin viranomaiset ovat samaa mieltä komission kanssa tästä näkökohdasta.

Koska EPAC-COMERCIAL yksityistetään korkeimman tarjouksen perusteella julkisessa tarjouskilpailussa, yksityistämiseen ei ilmeisesti sinällään liity perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea ostajalle, jos kyseinen tarjoaja ei itse saa muuta valtiontukea.

4.1.1. [...]

4.1.2. *Rahoitusosuudet*

Komissio katsoo, että valtiontukea ei ole pelkääntään yhtiön selvittämisen päättämiseen tarkoitettu 12 miljardin escudon rakenneuudistustuki, vaan tässä yhteydessä on otettava huomioon myös EPACin muissa yhtiöissä omistamien rahoitusosuuksien siirtäminen valtiolle. Näiden rahoitusosuuksien nimellisarvo on yhteensä 3,5 miljardia escudoa. Osakkeet siirretään valtiolle, koska niistä ei saada korvausta ennen EPAC-MOTHERin selvittämistä. Portugalin viranomaisten mukaan tämä ei kuitenkaan merkitse sitä, että osuuksista ei saataisi lainkaan korvauksia.

Jos nämä rahoitusosuudet siirretään valtiolle niiden nimellisarvon perusteella, siirtoon saattaa komission mielestä liittyä valtiontukea, koska Portugalin valtion toiminta ei tässä yhteydessä näyttäisi vastaavan yksityisen sijoittajan toimintaa. Portugalin laskee tosiasiasa tuen kokonaismäärän vähentämällä EPAC-MOTHERin selvitystilän kokonaiskustannuksista omaisuuden myyntitulot (esimerkiksi kiinteä omaisuus ja velkojen takaisinmaksu). Päinvastoin kuin yhtiön muu omaisuus, näitä rahoitusosuuksia ei myydä vapailla markki-

noilla, vaan ne siirretään valtiolle niiden nimellisarvon perusteella. [...]

Komission 2. heinäkuuta 1998 saamien tietojen mukaan Portugalin hallitus oli velvoittanut EPACin tekemään sopimuksen, johon liittyy muiden yhtiöiden rahoitusosuuksien vaihto. Näiden tietojen mukaan osuuksia vaihtamalla pyrittäisiin pelastamaan toinen yhtiö (Nacional).

Komissio kehottaa Portugalin viranomaisia toimitamaan sille kaikki tarvittavat tiedot, joiden avulla voidaan selvittää, sisältyykö tähän oletettuun sopimukseen EPACille tai muille yhtiöille myönnettyä valtiontukea. Jos näihin järjestylihin sisältyy 92 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea, Portugalin viranomaisten on toimitettava komissiolle kaikki asianmukaiset tiedot, joiden perusteella voidaan arvioida, onko toiminnassa noudatettu perustamissopimuksen 92 artiklan 2 ja 3 kohdan mukaisten poikkeusten soveltamisedellytyksiä.

4.1.3. *EPACille myönnetyn tuen arviointi*

Edellä 4.1.1 ja 4.1.2 kohdassa esitettyjen havaintojen perusteella komissio katsoi, että EPACin rakenneuudistukseen ja yksityistämiseen tarkoitettu valtiontuki saattaa kokonaisuudessaan nousta 15,5 miljardiin escudoon.

Arvioitaessa EPACin rakenneuudistussuunnitelman yhdenmukaisuutta voimassa olevien kilpailusääntöjen kanssa sovelletaan vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenteiden uudistamiseksi tarkoitettua valtiontukea koskevia yhteisön suuntaviivoja⁽³⁾. Komission yleisenä periaatteena on ollut tässä yhteydessä sallia rakenneuudistustuki ainoastaan silloin, kun tuen hyväksymisen on voitu näyttää olevan yhteisön edun mukaista, eli seuraavien yleisten edellytysten täytyessä:

1. *Yrityksen elinkelpoisuuden palauttaminen pitkällä aikavälillä rakenneuudistussuunnitelman mukaisesti* — Rakenneuudistussuunnitelman avulla on pystyttävä palauttamaan yrityksen elinkelpoisuus ja kuntoisuus kohtuullisen ajan kuluessa yrityksen tulevia toimintaedellytyksiä koskevien realististen

(³) EYVL C 283, 19.9.1997, s. 2.

olettamusten perusteella. Elinkelpoisuutta on parannettava ensisijaisesti sisäisten toimenpiteiden avulla, ja toiminta voi perustua ulkoisiin tekijöihin ainoastaan, jos arviot niiden kehitymisestä on laajalti hyväksytty. Elinkelpoisuusedellytys täyttyy, jos yritys voi rakenneuudistus-suunnitelman ansiosta vastata kaikista kustannuksistaan, mukaan lukien poistot ja rahoituskustannukset, ja jos se saa pääomasta vähimmäistuoton siten, että yritys voi kilpailla markkinoilla omin voimin.

2. *Kilpailun perusteettoman vääristymisen välttäminen* — Kilpailijoille aiheutuvaa vahinkoa on pyrittävä kaikin keinoin välttämään. Jos kysynnän ja tarjonnan objektiivinen arviointi osoittaa tuotantokapasiteettia olevan liikaa, rakenneuudistus-suunnitelmassa on edistettävä asian kannalta merkityksellisten Euroopan yhteisön markkinoiden rakenneuudistusta vähentämällä tai lopettamalla kapasiteettia peruuttamattomasti saadun tuen määrän mukaisesti.

Jäsenvaltio voi halutessaan soveltaa kapasiteetin vähentämistä koskevien yleisten sääntöjen sijasta maatalousalaa koskevia erityissääntöjä (suuntaviivojen 3.2.5 kohta). Yhteisön suuntaviivojen 3.2.5 kohdassa olevan yleisen edellytyksen mukaan tiettyjä tuotteita ja toimijoita koskevien toimenpiteiden osalta tuotantokapasiteettia on supistettava tavallisesti 16 prosenttia (tukikelpoisilla ja epäsuotuisilla alueilla ainoastaan 14 prosenttia) siitä määrästä, jota varten rakenneuudistustukea varsinaisesti myönnetään.

3. *Rakenneuudistuksen kustannuksiin ja hyötyihin subteutettu tuki* — Tuen määrä ja sen osuus rahoituksesta on rajoitettava rakenneuudistuksessa mahdollisimman vähäiseksi. Niiden on lisäksi liityttävä yhteisön odottamaan hyötyyn. Tuensaajien odotetaan edistävän rakenneuudistus-suunnitelman toteuttamista merkittävästi omista varoistaan tai ulkopuolisella markkinaehtoisella rahoituksella.
4. *Rakenneuudistuksen toteuttaminen kokonaisuudessaan ja edellytysten noudattaminen* — Yrityksen on toteutettava komission hyväksymä rakenneuudistus-suunnitelma kokonaisuudessaan ja noudatettava kaikkia komission asettamia velvoitteita.

5. *Valvonta ja vuosikertomus* — Rakenneuudistustuen myöntämistä on valvottava määräajoin riittävän perusteellisten kertomusten avulla.

Komissio otti huomioon edellä mainittujen edellytysten perusteella seuraavat osa-alueet:

1. *Yrityksen elinkelpoisuuden palauttaminen pitkällä aikavälillä rakenneuudistus-suunnitelman mukaisesti*

Komissiolle esitetyn yksityiskohtaisen rakenneuudistus-suunnitelman mukaan yrityksen kassavirta on positiivinen ensimmäisen toteuttamisvuoden (1997) jälkeen ja kääntyy voitolliseksi vuonna 2000 (ohjelman kolmas toteuttamisvuosi). Omavaraisuus on jatkossa 37–42 prosenttia. Velan määrän perusteella elinkelpoisuuden palauttamista kolmen vuoden kuluessa voitaneen pitää kohtuullisena. Suunnitelman oletukset viljamarkkinoiden ja asian kannalta merkityksellisten tuotteiden kehitymisestä eivät vaikuta liian optimistisilta.

Elinkelpoisuus palautuu pikemminkin sisäisten toimenpiteiden kuin ulkoisten tekijöiden ansiosta. Henkilöstön vähentäminen 516:sta 170:een rakenneuudistuksen loppuun mennessä sekä kymmenen viljan varastointiin tarkoitetun siilon sulkeminen (25:stä) vaikuttavat vakailta sisäisiltä toimenpiteiltä elinkelpoisuuden saavuttamiseksi pitkällä aikavälillä. Näin ollen rakenneuudistus-suunnitelma täyttäneen tämän edellytyksen.

2. *Kilpailun perusteettoman vääristymisen välttäminen*

Komissio katsoo tavallisesti, että tämän vaatimuksen täyttäminen tuotantokapasiteetin rakenteellisesta ylijäämästä kärsivillä aloilla edellyttää, että tuensaaja edistää asian kannalta merkityksellisten Euroopan yhteisön markkinoiden rakenneuudistusta vähentämällä tai lakkauttamalla kapasiteettia peruuttamattomasti. Suuntaviivojen 3.2.5 a kohdan ensimmäisen luetelmakohdan mukaan maatalousalalla kapasiteettia on tiettyjä tuotteita ja toimijoita koskevien toimenpiteiden osalta tavallisesti vähennettävä 14 prosenttia tukikelpoisilla alueilla, kuten Portugalissa (16 prosenttia muilla alueilla).

Vaikka maatalousalaa ei yleisesti voida pitää rakenteellisesta ylikapasiteetista kärsivänä alana, EPAC panostaa lähinnä viljojen kaupan pitämiseen, jossa esiintyy ylikapasiteettia sekä Euroopan että Portugalin markkinoilla. Tästä syystä tämä ala jää maataloustuotteiden jalostusta ja markkinointia koskevissa yhteisön suuntaviivoissa (*) olevien alakohtaisten rajoitusten ulkopuolelle. Tällaisia toimijoita koskeviin rakenneuudistussuunnitelmiin on näin ollen liitettävä kapasiteetin vähentäminen.

EPACin yhteydessä komissio totesi, että suunnitelmassa on sovittu 10 siilon sulkemisesta lopullisesti (25:stä siilosta), jolloin varastointikapasiteettia supistetaan yhteensä 87 500 tonnia aikaisemmasta 272 000 tonnista (eli 24 prosenttia). Näin ollen komissio katsoi myös toisen edellytyksen täyttyvän EPACin rakenneuudistussuunnitelmassa.

3. Rakenneuudistuksen kustannuksiin ja hyötyyn subteutettu tuki

Rakenneuudistusta koskevien suuntaviivojen kolmannen edellytyksen mukaan tuki on suhteutettava komission ennakoimiin rakenneuudistuksen kustannuksiin ja hyötyihin. Tämän edellytyksen yhteydessä on arvioitava useita osa-alueita, joiden tarkoitus on estää rakenneuudistuksen kohteena olevaa yritystä vääristämästä kilpailua vastoin yhteistä etua.

Komissio edellyttää yleensä, että tuen määrä ja sen osuus rahoituksesta on rajoitettava mahdollisimman vähäiseksi. Tuensaajien odotetaan yleensä osallistuvan merkittävästi rakenneuudistussuunnitelman rahoitukseen omista varoistaan tai hankkimalla ulkopuolista markkinaehtoista rahoitusta. Jotta voitaisiin välttää kilpailun vääristyminen, tuki on myönnettävä sellaisessa muodossa, että yritys ei saa ylijäämisiä rahavaroja, joita voidaan käyttää aggressiivisiin kilpailuun vääristäviin toimiin, jotka eivät liity rakenneuudistukseen. Tukea ei myöskään saa käyttää rakenneuudistuksen kannalta tarpeettomien uusien investointien rahoittamiseen. Talousraken-

teen uudistamiseen myönnetty tuki ei saa perusteettomasti vähentää yhtiön rahoituskustannuksia.

Menettelyn tässä vaiheessa komissio epäilee, että kaikkia näitä vaatimuksia ei ole noudatettu.

Ensi näkemältä se tapa, jolla rakenneuudistustuki on myönnetty EPAC-MOTHERille selvityskulujen kattamiseen, näyttää rajoittavan rakenneuudistukseen tarvittavan tuen mahdollisimman vähäiseksi, eikä EPAC-COMERCIAL saa ilmeisesti sen myötä ylijäämisiä rahavaroja. Lisäksi EPAC-COMERCIAL saa EPAC-MOTHERilta alkuperäisen liikepääoman ainoastaan kolmeksi kuukaudeksi, minkä jälkeen pääoma on maksettava takaisin ja toimintaa on jatkettava tavallisella pankeilta saatavalla markkinaehtoisella rahoituksella. Komissio on kuitenkin havainnut, että rakenneuudistussuunnitelmassa pyritään palauttamaan taloudellinen elinvoimaisuus monipuolistamalla huomattavasti EPAC-COMERCIALin myyntitoimintaa. Tämän vuoksi on hyvin mahdollista, että EPAC-COMERCIAL käyttää osan tuesta aggressiivisiin strategioihin uusille markkinoille pääsemiseksi.

Portugalin viranomaisten mukaan EPAC-COMERCIALin toiminta-alan muuttaminen ei vääristä kilpailua kohdemarkkinoilla, koska kyse on yksinomaan olemassa olevien voimavarojen tehokkaammasta käytöstä muuhun toimintaan.

Komissio on kuitenkin saanut viime aikoina valituksia, joissa väitetään EPACin harjoittaneen aggressiivista kaupallista toimintaa maatalouden välituotteiden myynnissä, eli myyneen riisinsiemeniä tappiolla ja kaupanneen dieselöljyä maataloustarkoituksiin keinotekoisien alhaiseen hintaan. Tutkittuaan alustavasti näitä valituksia komissio kehottaa Portugalin viranomaisia toimittamaan sille yksityiskohtaisia huomautuksia siitä, olisiko tuen myöntämiselle asetettava ehtoja sen varmistamiseksi, että EPAC-COMERCIAL ei toteuta aggressiivisia markkinoita vääristäviä toimia, ja millaisia näiden ehtojen pitäisi olla.

(*) EYVL C 29, 2.2.1996, s. 4.

Tuensaajien on yleensä osallistuttava merkittävästi rakenneuudistussuunnitelman rahoitukseen omista varoistaan tai hankkimalla ulkopuolista markkinaehtoista rahoitusta [...] EPAC saa kuitenkin tukea yhteensä 15,5 miljardia escudoa. Tässä menettelyn vaiheessa ja erityisesti sen vuoksi, että EPACin taloudellisen elinkelpoisuuden palauttaminen riippuu toiminnan laajentamisesta koskemaan uusia aloja, komissio ei voi riittävän hyvin varmistaa, että tuki on suhteutettu yhteisön näkökulmasta ennakoituihin etuihin.

Portugalin viranomaiset ehdottivat, että suhteellisuutta arvioitaisiin vertaamalla Portugalin valtiolle kahdesta vaihtoehtoisesta toimintamallista, eli rakenneuudistuksesta ja selvitystoiminnasta, aiheutuvia kustannuksia. Portugalin laskevien mukaan 12 miljardin escudon rakenneuudistustukea olisi verrattava EPACin selvitystoiminnasta koituviin 19 miljardin escudon kokonaiskustannuksiin. Portugalin viranomaiset laskevat selvitystoiminnan nettokustannukset seuraavasti: yhtiön kokonaisveloista, henkilökunnan irtisanomiskustannukset mukaan lukien, vähennetään omaisuuden arvo, jota on mukautettu vastaamaan sen reaaliarvoa.

Tässä vaiheessa komission on erittäin vaikea hyväksyä Portugalin viranomaisten ehdottamaa vaihtoehtoista menetelmää.

Yksityisen sijoittajan periaatteen mukaan yrityksen selvitystilamenettelystä aiheutuvien todellisten kustannusten olisi oltava mahdollisimman pienet, ja ne on tavallisesti rajattu omaisuuden ja oman pääoman menetykseen. Muutoin yksityisiin ja valtion omistamiin yrityksiin suhtauduttaisiin eri tavalla, mikä olisi vastoin perustamissopimuksen määräyksiä. Portugalin viranomaisten mukaan kauppalainsäädännössä on määrätty velkojien suojelemisesta, ja nämä säännöt velvoittavat yrityksen ainoaa (tai suurinta) osakasta, riippumatta siitä, onko kyse yksityisestä vai valtion omistamasta yrityksestä. Portugalin kauppalain 84 pykälän mukaan yhden osakkaan yrityksen joutuessa konkurssiin kyseinen osakas vastaa kokonaisuudessaan kaikista sosiaalisista velvoitteista, jos pystytään näyttämään toteen, että yrityksen varoja ei ole käytetty näiden velvoitteiden täyttämiseen. Määräyksiä sovelletaan niin yksityisiin kuin myös julkisiin yrityksiin.

Valtio yliarvioi usein yritysten selvitystilamenettelystä aiheutuvia kustannuksia varmistaa laajojen takaisinmaksun ja estääkseen laajat irtisanomiset eli täyttääkseen tällä tavoin yhteiskunnalliset tehtävänsä. Nämä kustannukset eivät vastaa markkinoilla toimiville sijoittajille selvitystilamenettelystä aiheutuvia kustannuksia, sillä näiden sijoittajien vastuu rajoittuu niiden omaan pääomaan. Komissio totesi EPACin pääoman olevan nykyisin negatiivinen, jolloin sen tappiot ylittävät yksityisen sijoittajan hyväksymän tason.

Portugalin viranomaisten toimittamien tietojen alustavan analyysin perusteella vaikuttaa siltä, että yrityksen ainoan osakkaan vastuu ei määrydy selvitystilamenettelystä automaattisesti. Velkojilla ei nimittäin olisi lainkaan oikeutta saataviinsa, vaan heidän olisi nostettava tuomioistuimessa kanne valtiota vastaan ja näytettävä toteen, että EPACin varoja on vuosien kuluessa käytetty muihin tarkoituksiin kuin yrityksen sosiaalisten velvoitteiden täyttämiseksi. Komissio ei pysty toimitettujen tietojen perusteella määrittelemään, mitä Portugalin tuomioistuimet vaativat näytön antamiseksi. Joka tapauksessa valtiosta tulisi vastuullinen vasta sen jälkeen, kun tuomioistuin olisi tuominnut aisan velkojan hyväksi.

Vaikka Portugalin lainsäädännön määräys olisi tältä osin automaattinen, komissio olisi katsonut, että kyseinen lauseke rinnastuisi yrityksen velkojen takaamiseen kokonaisuudessaan. Jotta valtio voisi täyttää sitoumuksensa, julkisia ja yksityisiä yrityksiä olisi kohdeltava eri tavalla. Tämän ansiosta julkisille yrityksille voitaisiin käytännössä myöntää taannehtivasti toimintatukea valtion rajattoman velkaantumiskyvyn ansiosta⁽⁵⁾.

Ensi näkemältä on näin ollen vaikea hyväksyä Portugalin esittämää vaihtoehtoa tuen suhteellisuuden mittaamisesta vertaamalla rakenneuudistuksen suhteellisia kustannuksia selvitystilasta aiheutuviin kustannuksiin. Selvityskustannusten olisi itse asiassa rajoituttava tavanomai-

⁽⁵⁾ Komissio omaksui tällaisen näkemyksen valtiontukea koskevassa asiassa N:o C 38/92 (EYVL C 267, 2.10.1993, s. 11), joka koski Andreatta-Van Miert -sopimusta.

sissa markkinaolosuhteissa varojen ja oman pääoman menettämiseen.

Tästä syystä EPACille myönnetty rakenneuudistustuki ei tässä vaiheessa näyttäisi olevan suhteutettu yhteisön näkökulmasta ennakoituihin etuihin, eikä tuen myöntämisessä sen vuoksi ilmeisesti noudateta vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenteiden uudistamiseksi tarkoitettua valtiontukea koskevia yhteisön suuntaviivoja.

4.2. EPACille aikaisemmin myönnetty valtiontuki

Euroopan yhteisöjen tuomioistuin totesi asiassa C-355/95 (Deggendorf) antamassaan tuomiossa (*), että kun komissio tutkii valtiontuen soveltuvuutta yhteismarkkinoille, sen on otettava huomioon kaikki asianmukaiset tekijät, mukaan lukien aikaisemmassa päätöksessä arvioidut näkökohdat ja jäsenvaltiolle mahdollisesti asetetut velvoitteet.

Komission 9. heinäkuuta 1997 tekemän päätöksen 97/762/EY mukaan EPACille myönnetty valtion takaus on lainvastainen ja ristiriidassa perustamis- sopimuksen kanssa. Kyseisen päätöksen 2 artiklassa vaadittiin Portugalia peruuttamaan valtion takaus ja perimään takaisin yritykselle perusteettomasti myönnetty summat.

Komissio katsoi, että koska kyseinen tuki myönnettiin valtion takauksena, joka on alentanut korkotasoa, EPACin saama perusteeton taloudellinen hyöty lasketaan pankkilainoista aiheutuneiden markkinatilanteen mukaisten rahoituskustannusten (ilmoitetaan viitekorkona) ja EPACin rahoitustoi- men yhteydessä maksamien todellisten rahoitus- kustannusten välisenä erotuksena (ottaen huomioon takauksen kustannukset). Portugali ei ole vielä peruuttanut valtion takausta, vaan vaatinut komission päätöksen 97/762/EY kumoamista.

Arvioitaessa Portugalin ilmoittamia EPACin rakenneuudistustoimenpiteitä on todettava, että Portugalin valtion lainvastaisesti takaama EPACin velka oli 30 miljardia escudoa, eli yhtä suuri kuin

SILOPORin velka EPACille. Jos velan takaisinmaksun katsotaan olevan EY:n perustamis- sopimuksen 92 ja 93 artiklan mukainen, EPAC pystyy sen ansiosta vastaamaan taloudellisista velvoitteista ilman takausta, joka on tällöin turha. Lisäksi velka maksetaan EPAC-MOTHERille, joka käyttää sitä pelkästään EPACin kumuloituneiden taloudellisten velvoitteiden kattamiseen eikä EPAC-COMERCIALin tulevan kaupallisen toiminnan edistämiseen.

Portugalin viranomaiset eivät kuitenkaan ole vielä sitoutuneet peruuttamaan takausta, joka muodostaa osan rakenneuudistusta. Lisäksi Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen asiassa Deggendorf esittämien periaatteiden mukaan vaikuttaa siltä, että arvioitaessa EPACille myönnetyn tuen vaikutuksia olisi otettava huomioon EPACille takauksesta koituneen taloudellisen hyödyn määrä.

Edellä mainitun menetelmän mukaisesti laadittujen komission laskelmien perusteella EPAC saattoi saada lainvastaisen valtion takauksen ansiosta lokakuun 1996 ja kesäkuun 1998 välisenä aikana taloudellista etua jopa 2,87 miljardia escudoa (?).

Komissio pani merkille, että ilmoitetussa ohjelmassa ei oteta huomioon EPACin valtion takauksesta saamaa taloudellista etua. Lisäksi Portugalin viranomaiset myöntävät, että asiassa Deggendorf noudatettua oikeuskäytäntöä ei voida soveltaa tähän tapaukseen seuraavista syistä:

- Aikaisempaa tukipäätöstä ei ole pakko ottaa huomioon arvioitaessa myöhempää tukea. Komission on tarvittaessa otettava aikaisemmat päätökset huomioon.
- Asiassa Deggendorf annettuun tuomioon liittyi erilaisia tosiasioita:
 - Deggendorf-asiassa komission ensimmäistä päätöstä ei kiistetty tuomioistuimessa. EPACia koskevassa asiassa Portugali kiisti kaksi ensimmäistä komission päätöstä.
 - Deggendorf-asiassa tarkastellut valtion tukitoimet eivät olleet tukia vaikeuksissa oleville yrityksille, kuten EPACin tapauksessa,

(?) Näissä laskelmissa otetaan huomioon Portugalin kyseisenä ajanjaksona sovellettava komission viitekorko: 12,51 prosenttia (1.8.1997 saakka), 7,37 prosenttia (1.1.1998 saakka) ja 7,56 prosenttia (1.1.1998 jälkeen).

(*) Kok. 1997, s. I-2549.

- tuomioistuin oli Deggendorf-asiassa yhtä mieltä komission kanssa siitä, että kilpailu vääristyi tukien yhteisvaikutusten vuoksi. EPACin tapauksessa esiin tulleet kaksi tukimuotoa ovat luonteeltaan hyvin erilaiset (valtion takaus ja suora tuki), eikä tukia voida tämän vuoksi pitää kumuloituneina.

Komissio ei ole tässä asiassa samaa mieltä Portugalin viranomaisten kanssa.

Kaikkien asiaan liittyvien tekijöiden tutkiminen päätöstä tehtäessä ei ensinnäkään ole pelkästään komissiolle tarjoutuva mahdollisuus vaan velvoite. Vaikka, kuten Portugalin viranomaiset väittävät, tuomioistuin olisi myöntänyt komissiolla olevan tällaisen mahdollisuuden, tätä valtaa ei voida käyttää mielivaltaisesti, vaan olemassa olevien valtiontukea koskevien sääntöjen mukaisesti.

Toiseksi komission päätöksen kiistäminen tuomioistuimessa ei muuta päätöksen lainvoimaisuutta. Vaikka tuet on myönnetty eri muodossa, komissio totesi ensimmäisen tuen olevan myönnetty yrityksen pelastamiseen, jonka ansiosta yritys pystyi jatkamaan toimintaansa, ja toisen tuen olevan tarkoitettu rakenneuudistukseen. Tukien taloudelliset vaikutukset ovat samanlaiset, eli yksi yritys vapautuu rahoitusvelvoitteistaan. Siten tuilla voidaan katsoa olevan taloudellisia yhteisvaikutuksia.

II. SILOPOR

SILOPOR (Empresa de Silos Portuários, SA) perustettiin vuonna 1986 (ks. I luvun 1 kohta). Lain mukaan valtion tai julkishallinnon laitosten on merkittävä enemmistö SILOPORin osakepääomasta. Käytännössä SILOPORin pääoma on ollut vuodesta 1986 kokonaisuudessaan valtion omistuksessa.

SILOPOR kehittää yksinomaan huolintapalvelujen tarjontaa Lissabonin ja Leixõesin satamissa. Portugalin satamaviranomaiset ovat myöntäneet SILOPORille luvan tarjota viljan ja elintarvikkeiden *julkisia huolintapalveluja* (lastin purkaminen ja varastointi satamissa). Tämän toimiluvan ansiosta

SILOPORin markkinaosuus kaikista tuoduista elintarvikkeista on noin 60 prosenttia. Portugalin viranomaisten mukaan julkisen toimiluvan tarkoitus on varmistaa avoimuus erittäin kilpailullisilla viljan ja elintarvikkeiden tuontimarkkinoilla ja näiden tuotteiden kaupan pitämisessä. SILOPORin satamapalvelut hyödyttävät kaikkia talouden toimijoita samalla tavoin.

SILOPOR omistaa kolme tärkeää satamasiiloa (kaksi Lissabonissa ja yhden Leixõesissa), joiden arvoksi Portugalin viranomaiset ovat arvioineet 10 miljardia escudoa. Näiden siilojen rakentaminen kuului meriliikenteen julkiseen toiminta-alaan.

Yrityksen omaisuuden arvo on noin 11 miljardia escudoa, ja sen tuotos on vuosittain 3 miljardia escudoa (kasvumahdollisuudet riippuvat suurelta osin ulkoisista tekijöistä), vuosittaiset käyttökustannukset ovat 2,5 miljardia escudoa ja teknisten laitteiden poistokustannukset ovat yli miljardi escudoa. Portugalin viranomaisten mukaan SILOPORin oikeus käyttää satamasiiloja on mahdollistanut vuosien kuluessa positiivisen kassavirran (noin 370 miljardia escudoa). SILOPORilla on kuitenkin liikaa käyttöomaisuutta, minkä vuoksi vuosittaiset poistokustannukset ovat olleet miljardi escudoa. Sen vuoksi yhtiön tulos on ollut jatkuvasti tappiollinen.

Portugalin viranomaisten mukaan ennakoitavat kumuloituvat tappiolliset tulokset sekä yhtiön ilmi-selvä kyvyttömyys maksaa velkansa EPACille uhkaavat tämän Portugalin kansantalouden kannalta ratkaisevan tärkeänä pidetyn yhtiön olemassaoloa.

1. PÄÄOMATUKI

SILOPOR perustettiin 12. syyskuuta 1986 lailla (Decreto-lei) N:o 293-A/96 (jota muutettiin 10. heinäkuuta 1987 annetulla lailla N:o 32/87). Kyseisen säädöksen mukaan EPACilta siirrettiin SILOPORille:

- satamaterminaaleihin liittyvää omaisuutta (lähinnä siloja),
- velvoitteet tämän omaisuuden rakentamiseen välittömästi liittyvästä rahoituksesta,
- osuus EPACin osakepääomasta (3,5 miljardia escudoa).

Myöhemmin hyväksytyyn säädöksen mukaan SILOPORin velka EPACille on yhtä suuri kuin siirretyn omaisuuden arvo sen jälkeen, kun siitä on vähennetty EPACilta siirretyt veloitteet ja osakepääoma. EPACin, SILOPORin ja valtionvarainministeriön edustajista koostuvan kolmikantakomitean oli määrä laskea myöhemmin velan määrä. Siilojen arvoksi katsottiin niiden kyseisen päivän arvo EPACin kirjanpidossa, eli 16 miljardia escudoa. Veloista otettiin huomioon pelkästään lainat, jotka oli otettu nimenomaisesti siilojen rakentamiseen.

Komissio julkaisi kertomuksensa 18. heinäkuuta 1989. Velan arvo oli tässä vaiheessa heinäkuun 1987 hintojen perusteella 7,6 miljardia escudoa.

Komission tehtävänä oli myös velkojen selvittämisessä käytettävän hyväksymismenettelyn laatiminen. Komissio myönsi, että SILOPOR ei pystynyt selviytymään velastaan EPACille lyhyellä aikavälillä ja että EPACin oli saatava nämä varat, jotta se pystyisi täyttämään sitoumuksensa rahoituslaitoksia kohtaan. Komission ehdottamat ratkaisut perustuivat siihen, että molempien yritysten rahoitustilanteen tasapainoa ei voida vaarantaa. Näissä olosuhteissa kaikkiin ratkaisuihin liittyi valtion puuttuminen toimintaan taloudellisesti.

Todellisuudessa valtio ei auttanut yrityksiä ratkaisemaan ongelmaa. SILOPORin taloudelliselle tilanteelle on ollut alusta saakka ominaista, että valtio ei myöntänyt yritykselle sen perustamisen yhteydessä (vuonna 1986) riittävästi pääomaa satamasiilojen siirrosta aiheutuneen EPACin velan maksamiseksi. Yhtiö onnistui vuosien kuluessa peittämään kirjanpidossa tämän rahoitusrakenteen epätasapainon.

Velan ja vuosina 1987—1997 kertyneiden korkojen määrä oli 31. joulukuuta 1997 yhteensä 31,35 miljardia escudoa. Portugalin viranomaiset laskivat alkuperäisen velkasumman korot EPACin hankkiman pankkirahoituksen tosiasiallisten keskimääräisten vuosikustannusten perusteella.

Portugalin valtio on nyt aikonut korjata tämän tilanteen ja myöntää SILOPORille pääomatukea, jotta se voisi maksaa velkansa EPACille. SILOPOR osallistuu myös itse velan maksamiseen ottamalla yksityisiltä pankeilta miljardin escudon suuruisen lainan. SILOPORin ainoa kiinteä omaisuus eli silot siirretään toiselle julkishallinnon elimelle

(satamavirastolle) arviolta 10,893 miljardin escudon markkinahintaan. Valtio maksaa ainoana osakkeenomistajana erotuksen, jonka arvellaan olevan enintään 21 miljardia escudoa.

2. SILOPORin TOIMINNAN YKSITYISTÄMINEN

Pääomatukeen liittyy monitahoisia rahoitustoimia, joiden tarkoituksena on aloittaa viljasiiloihin liittyvän huolintatoiminnan yksityistäminen. Vaikka silot siirretään toiselle julkishallinnon elimelle (eli satamavirastolle), lupa siilojen käyttämiseen on edelleen SILOPORilla. Lisäksi SILOPOR tukee kahden 'tytäryhtiön' eli SILONORin ja SILOSULin perustamista. Nämä tytäryhtiöt saavat myös toimiluvat siilojen käyttämiseen. SILONOR käyttää Leixõesin siiloa ja SILOSUL kahta Lissabonin terminaalia (Trafariaa ja Beatoa). Myöhemmin SILOPOR myy julkisella tarjouskilpailulla 90 prosenttia näiden kahden yhtiön rahoituspääomasta, jonka jälkeen sivutoimilupien haltijat ovat yksityisiä yhtiöitä.

SILOPOR pitää itsellään edelleen 10 prosenttia näiden tytäryhtiöiden osakkeista, joiden avulla se pyrkii helpottamaan toimilupien hallinnointia. Se vastaa siilojen huollosta ja teknisistä uudistuksista sekä tukee teknisesti yksityisiä toimijoita. SILOPORin tulot koostuvat sen siiloista maksaman vuokran ja alivuokralaisyhtiöiltä saamien vuokratulojen erotuksesta. Vuokratuloihin on tarkoitus sisältyä huoltopalkkio, vuosittaiset investoinnit tilojen ylläpitämiseksi ja investoinnit teknistä uudistamista varten.

Enemmistö SILOPORin nykyisestä työvoimasta (185) jaetaan SILONORin (enintään 50) ja SILOSULin (enintään 100) kesken. SILOPORin palvelukseen jää ainoastaan 10 työntekijää. Näistä kolmesta yrityksestä on tarkoitus vähentää vuoteen 2002 mennessä 25 työpaikkaa.

3. PERUSTAMISSOPIMUKSEN 92 ARTIKLAN 1 KOHTA

Portugalin viranomaisten mukaan SILOPORin pääomatukeen ei liity perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea. Portugalin viranomaiset perustelevat tätä kantaa väittämällä, että markkinataloudessa toimivan yksityi-

sen sijoittajan periaatetta ei saisi tulkita tiukasti. Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen tulkinnat yksityisen sijoittajan periaatteesta antavat valtiolle mahdollisuuden täyttää muita talouselämän tavoitteita rakenteellisen, kokonaisvaltaisen tai alakohdittaisen kehityksen edistämiseksi. Näiden tulkintojen mukaan valtio käyttäytyy vastuullisen ja yrittäjähenkisen sijoittajan tavoin korjatakseen aikaisemman laiminlyönnin.

Portugalin viranomaiset väittävät ottaneensa huomioon erityisesti valtion osuudesta yrityksen oman pääoman osalta annetun komission tiedonannon (*) 3.2 kohdan viidennen luetelmakohdan. Tämän kohdan mukaan kyse ei ole valtiontuesta, jos investoinnin strateginen luonne on markkinoiden tai hankintojen näkökulmasta sellainen, että osakkuutta voidaan pitää pääoman tarjoajan tavomaisena käyttäytymisenä tuottavuuden viivästyttämisestä huolimatta. Viranomaisten mukaan pääomatukea voidaan pitää strategisena investointina, josta tulee tuottava yksityisille sijoittajille vasta pitkällä aikavälillä ja joka liittyy Portugalin elintarvikkealan tarpeet kattavaan toimintaan kokonaisuudessaan.

Portugalin viranomaiset eivät ilmoita muusta tuesta SILOPORin rakenneuudistus- ja yksityistämissuunnitelman yhteydessä.

4. PERUSTAMISSOPIMUKSEN 92 ARTIKLAN 3 KOHDAN C ALAKOHTA

Vaikka ilmoitettu pääomatuki ei täytä Portugalin viranomaisten mielestä perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdan vaatimuksia, pääomatukea olisi heidän mukaansa pidettävä — siltä varalta, että komissio on eri mieltä — vaikeuksissa olevan yhtiön rakenneuudistustukena, johon voidaan tietyissä olosuhteissa soveltaa perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tarkoitettua poikkeusta.

Portugalin viranomaisten mielestä SILOPORin rakenneuudistussuunnitelmassa noudatetaan vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenteiden uudistamiseksi tarkoitettua valtiontukea

koskevien yhteisön suuntaviivojen edellytyksiä. Erityisesti viranomaiset korostavat seuraavia näkökohtia:

- Jos SILOPORin toiminta päättyisi, keskeisen tärkeä satamasiilojen käyttö voisi jäädä markkinoilla hallitsevassa asemassa olevien toimijoiden aggressiivisten oligopolististen strategioiden armoille.
- Pääomatuki on SILOPORin rahoitusrakenteen uudistamissuunnitelmassa käytetty keino, jonka tarkoituksena on vanhan velan selvittäminen.
- Rahoitussiirron arvo vastaa täsmälleen EPACin velan määrää sen jälkeen, kun siitä on vähennetty SILOPORin osuus ja siilojen siirrosta saatu tuotto.
- Siilojen sivutoimilupia koskevan mallin tarkoituksena on yrityksen elinkelpoisuuden palauttaminen kohtuullisen ajan (5–10 vuoden) kuluessa.
- SILOPORin tulevista voitoista voitaneen katkaa tuleva jälleenhankintahinta ja investointikustannukset.

Rakenneuudistussuunnitelmaan sisältyviä sisäisiä toimenpiteitä elinkelpoisuuden saavuttamiseksi ovat:

- toiminnan jakaminen kahteen erilliseen yksityistettävään yhtiöön,
- Lissabonin kahden terminaalin yhtenäisen hallinnointi,
- investoinnit Leixõesin siilon tehokkuuden lisäämiseksi,
- siilojen myyminen,
- päätoimitiloihin liittyvät muutokset ja kustannusten vähentäminen 75 prosentilla,
- henkilökunnan vähentäminen.

5. PERUSTAMISSOPIMUKSEN 90 ARTIKLAN 2 KOHTA

Lopuksi Portugalin viranomaiset väittävät, että vaikka tuen yhteensopivuudesta 92 artiklan 1 kohdan ja 3 kohdan c alakohdan kanssa on epäilyksiä, SILOPOR on perustamissopimuksen 90 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu yritys, joka tuottaa palveluja

(*) Bulletin 9-1984.

yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin. Kilpailusääntöjä olisi sovellettava näihin yrityksiin ainoastaan, jos sääntöjen soveltaminen ei häiritse oikeudellisesti tai käytännössä niille osoitettujen tehtävien täyttämistä.

Portugalin viranomaiset perustelevat tämän poikkeuksen soveltamista sillä, että kyseisellä yrityksellä on lupa tarjota julkisia palveluja (satamien huolintapalvelut) valtiossa, jonka elintarviketeollisuus on erittäin riippuvainen viljan tuonnista. Lisäksi SILOPOR edistäisi toiminnallaan yleistä etua.

6. ARVIOITTA SILOPORin RAKENNEUUDISTUS- JA YKSITYISTÄMISSUUNNITELMASTA

Komission mielestä perustamissopimuksen 92—93 artiklan nojalla on arvioitava satamasiilojen siirtämistä satamavirastolle ja pääomatukea, jonka avulla SILOPOR voisi suoriutua velastaan EPA-Cille. Liikepankeilta saadut miljardin escudon suuriset lainat eivät kuulu perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan.

SILOPORin nykyisen toiminnan yksityistäminen perustuu Portugalin hallituksen poliittisiin ja strategisiin tavoitteisiin, joiden avulla pyritään varmistamaan ratkaisevan tärkeänä pidetyn viljan jalostuksen ja kaupan pitämisen avoimuus ja vakaus. Monitahoisten toimenpiteiden tavoitteena on ilmeisesti varmistaa, että siilot säilyvät kokonaisuudessaan valtion hallinnassa ja että SILOPOR toimii markkinoilla välillisesti myös tulevaisuudessa. Näyttää siltä, että kyse ei ole aidosta yksityistämisestä, vaan tämän toiminnan avulla pyritään pikemminkin vapauttamaan SILOPOR siilojen päivittäisestä hallinnoinnista ja samalla varmistamaan, että siilojen strateginen hallinta säilyy pitkällä aikavälillä tällä yrityksellä (ja sen myötä valtiolla). Valtiontuki politiikan kannalta ei ole tärkeää, ovatko siilot julkisesti vai yksityisesti omistettuja, jos näihin järjestelyihin ei liity valtiontukeen liittyviä osa-alueita.

6.1. Perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohta (siilojen siirtäminen SILOPORilta satamavirastolle)

Portugalin viranomaisten mukaan SILOPOR ei todennäköisesti tarvitse EPACin velan maksami-

seen pääomatukea enempää kuin 21 miljardia escudoa sen jälkeen, kun velkasummasta on vähennetty SILOPORin oma miljardin escudon rahoitus ja omaisuuden (siilojen) myynnistä satamavirastolle saadut 10,893 miljardia escudoa.

Siilojen siirtämistä satamavirastolle on todennäköisesti pidettävä SILOPORille myönnettävänä pääomatukena eikä julkisen omaisuuden varsinaisena myyntinä. Vaikka siilojen siirto onkin virallisesti omaisuuden myymistä, sitä ei voida taloudellisesti tarkasteltuna pitää varsinaisena omaisuuden myyntinä. Kyse on itse asiassa pelkästä varojen siirrosta yhdeltä julkiselta elimeltä toiselle, jolla pyritään välttämään omaisuuden yksityistäminen. SILOPORille myönnetään lupa käyttää aikaisemmin omistamiaan siiloja, eikä siirrolla näyttäisi olevan näissä olosuhteissa taloudellisia vaikutuksia. Tällä perusteella siilojen 'myynnillä' ei näyttäisi olevan taloudellista merkitystä.

Komission mielestä siilojen siirtoon sisältyy perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea SILOPORille. Aikaisemman käytännön mukaisesti komissio katsoo, että julkisen omaisuuden myyntiin ei liity perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea, jos:

- omaisuus myydään avoimella ja varauksettomalla tarjouskilpailulla tai vastaavaa menetettyä noudattaen,
- korkein tarjous voittaa,
- kaikilla ehdokkailla on riittävästi aikaa ja tietoa, jonka perusteella ne voivat arvioida myytävän omaisuuden riittävän hyvin tarjouksen laatimiseksi (*).

SILOPORin tapauksessa vaikuttaa siltä, että yksikään näistä edellytyksistä ei täyty.

(*) XXIII kilpailupolitiikkaa koskeva komission kertomus (1993), 402 kohta ja sitä seuraavat kohdat.

Lisäksi siilojen siirtäminen satamavirastolle on vahvistettu 10,893 miljardin escudon arvoiseksi. Tähän summaan päädyttiin vähentämällä siilojen arvosta SILOPORin kirjanpidossa niiden yhteenlaskettu poistoarvo. Komissio katsoo, että koska omaisuutta ei myyty avoimella tarjouskilpailulla, tämän siirron arvioitu arvo on teoreettinen, eikä SILOPORin saamaa liiallista korvausta voida pitää poissuljettuna.

Näin ollen komissio katsoo tässä menettelyn vaiheessa, että siilojen siirtoon SILOPORilta satamavirastolle ja samalla pääoman tuottoon voi liittyä perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea SILOPORille.

6.2. Perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohta (pääomatuki)

Arvioitaessa sitä, liittyykö EPACin varojen ja velkojen jakamisella tapahtuneeseen SILOPORin perustamiseen valtiontukea, olisi sovellettava valtion osuudesta yrityksen oman pääoman osalta annettua komission tiedonantoa. Tiedonannon mukaan kyse ei ole valtiontuesta, jos yritykselle myönnetään uutta pääomaa sellaisissa olosuhteissa, jotka vastaisivat yksityisen sijoittajan toimintaa tavanomaisissa markkinatalouden olosuhteissa.

Tiedonannon 3.2 kohdan ensimmäisessä luettelukohdassa todetaan, että jos valtio omistaa uuden yrityksen koko pääoman, kyse ei ole perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontuesta, jos viranomaiset noudattavat toiminnassaan samanlaisia perusteita, joita sovellettaisiin myytäessä pääomaa tavanomaisissa markkinatalouden olosuhteissa.

Portugalin valtio ei noudattanut tätä periaatetta päättäessään perustaa SILOPORin vuonna 1986. Valtio perusti rahoitusrakenteeltaan selvästi epätasapainoisen yrityksen, joka ei omin neuvoin pystynyt varmistamaan toiminnan elinkelpoisuutta pitkällä aikavälillä. Kolmikantakomitea (EPAC, SILOPOR ja valtionvarainministeriö), joka perustettiin määrittämään SILOPORin velka EPACille, havaitsi SILOPORin olevan kyvytön maksamaan EPACille 7,6 miljardin escudon velan. Siksi näyttää erittäin epätodennäköiseltä, että pääoman tar-

joaja olisi tuolloin investoinut yhtiöön, joka ei rakenteensa vuoksi olisi pystynyt maksamaan investointia takaisin.

Vaikka EPACin alkuperäistä velkaa ei otettaisi huomioon, satamasiiloihin liittyvä huolintatoiminta on ollut jatkuvasti tappiollista, mikä vaarantaa Portugalin viranomaisten mukaan tämän Portugalin kansantalouden kannalta merkittävän yhtiön olemassaolon. Yrityksen tasapainoisista tuloksista huolimatta (noin 370 miljardin escudon keskimääräinen kassavirta) korkeat vuosittaiset poistokustannukset (yli miljardi escudoa) aiheuttavat jatkuvasti tappiollisia tuloksia. Näin ollen SILOPORia on pidettävä yhteisön suuntaviivoissa tarkoitettuna vaikeuksissa olevana yrityksenä.

Vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenteiden uudistamiseksi tarkoitettua valtiontukea koskevien yhteisön suuntaviivojen 2.3 kohdan mukaan valtion myöntäessä tai taatessa varat taloudellisissa vaikeuksissa olevalle yritykselle oletuksena on, että varojen siirtoa pidetään valtiontukena. Tukea on epäiltävä aina kun teollisuudenala on kokonaisuudessaan vaikeuksissa tai kun alalla esiintyy rakenteellista ylikapasiteettia.

SILOPOR on vaikeuksissa oleva yritys, ja viljasii-
loalalla on ylikapasiteettia. SILOPORin satamasiilo-
rakennettiin 1960–1980 -luvuilla, ja teoriassa
niiden enimmäiskapasiteetti on vuodessa 9 miljoonaa tonnia. Nämä siilot ovat ylimitoitettut Portugalin viljantuontimarkkinoille (vuodessa 4–4,5 miljoonaa tonnia, joista 2,5 miljoonaa tonnia SILOPORin siiloissa). Siilot kuuluvat Portugalin valtion sosiaaliin investointeihin liittyvään infrastruktuuriin, jolla pyrittiin poistamaan kotimaisen viljantuotannon rakenteellinen alijäämä. Siilot rakennettiin kestämään pitkän aikaa ja ne ovat pitkälle kehitetyjä.

Portugalin viranomaisten mukaan SILOPORin velkaa EPACille on tarkasteltava edellä mainitun tiedonannon 3.2 kohdan viidennen luettelukohdan perusteella. Tämän kohdan mukaan toimintaan ei liity valtiontukea, jos investointien strateginen luonne on markkinoiden tai hankintojen näkökulmasta sellainen, että osakkeiden hankintaa voitaisiin pitää pääoman tarjoajan tavanomaisena käyttäytymisenä tuottavuuden viivästyisestä huolimatta.

Komissio katsoo satamasiiloihin tehtyjen investointien olevan hankintojen näkökulmasta kiistämättä strategisia. Portugali on perinteisesti erittäin selvästi viljan nettotuotoja (tuonnin osuus on 80 prosenttia viljantarpeesta). Kaikista maahantuoduista viljatuotteista 50–60 prosenttia (eli 2–2,5 miljoonaa tonnia) tapahtuu SILOPORin siilojen kautta. Sekä ihmisten että eläinten tarpeisiin tarkoitettu viljanjalostus on siten suuresti riippuvainen näiden siilojen käytöstä.

Pitkän aikavälin tuottavuuden osalta komissio toteaa, että Portugali on ilmeisesti rakentanut siiloja vaikeassa ylikapasiteettitilanteessa. Nykyisten tietojen perusteella yhdeksän miljoonan tonnin vuotuinen enimmäiskapasiteetti on todellisuudessa vähintään 50 prosenttia suurempi kuin koko Portugalin kokonaistarve (noin kuusi miljoonaa tonnia). SILOPOR ei myöskään ole markkinoiden ainoa toimija, joskin se on suurin (50–60 prosentin markkinaosuus). Toisaalta, vaikka hallinnoinnissa ei ilmeisesti ole ollut virheitä, SILOPORin toiminta on yrityksen perustamisesta saakka ollut tappiollista. Siksi näyttää siltä, että mahdollisuus luoda yritykselle näissä olosuhteissa elinkelpoinen perusta pitkällä aikavälillä oli rajallinen Portugalin yleisissä taloudellisissa olosuhteissa.

Portugalin viranomaiset pyrkivät laskelmillaan osoittamaan, että kun Portugalin hallitus perusti SILOPORin vuonna 1986 jakamalla EPACin omaisuuden, yritys olisi kyennyt tuottamaan toimintaan pitkällä aikavälillä. Siten voidaan todeta, että jos valtio olisi myöntänyt SILOPORille vuonna 1987 EPACin velan maksamiseksi tarvittavan pääoman (7,6 miljardia escudoa), pääomaa ei katsottaisi perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuksi valtiontueksi.

Nämä näkökohdat perustuvat jäsenvaltioille annettun perustamissopimuksen 92 ja 93 artiklan ja komission direktiivin 80/273/ETY 5 artiklan soveltamista julkisiin teollisuusyrityksiin koskevan komission tiedonannon 28 kohtaan⁽¹⁰⁾. Kyseisen kohdan mukaan komissio ei voi jälkikäteen todeta julkisten määrärahojen olevan valtiontukea pelkästään siksi, että tuoton taso ei ollut riittävän suuri. Valtiontukena voidaan pitää ainoastaan hank-

keita, joissa komissio katsoo, että rahoituspäätöksen tekohetkellä vastaava yksityinen yritys ei voisi kohtuudella odottaa riittävää voittotasoa objektiivisten näkökohtien tai vilpittömän mielen periaatteen perusteella.

Näin ollen Portugali laati laskentamenetelmän, jonka mukaan vuonna 1987 myönnetty pääomatuki voitaisiin rinnastaa yksityisen sijoittajan järkevään toimintaan pitkän aikavälin kohtuullisten tuotto-odotusten perusteella. Menetelmässä keskitytään laskelmiin, jotka on laadittu Lissabonissa sijaitsevaa Trafarian siiloa varten. Tämän siilon osuus on 80 prosenttia alkuperäisestä 7,6 miljardin escudon velasta.

Portugalin viranomaiset ottavat laskentamallissa huomioon ainoastaan ne edellytykset, jotka markkinoilla toimiva yksityinen sijoittaja olisi hyväksynyt vuonna 1987. Viranomaiset laativat taloudellisen simulaatiomallin satamasiiloja koskevaa vuoden 1987 toteutettavuustutkimusta varten. Tässä mallissa kuvaillaan yritystä, joka on rakenteeltaan täysin samanlainen kuin SILOPOR, mutta jonka toimintaan vaikuttavat seuraavat tosiasiat:

1. *Viljankuljetuslaivaston muutosten puuttuminen* — Trafarian syvämerisatama rakennettiin keskisuuria aluksia varten. EU:n ja Yhdysvaltojen välisten GATTin Uruguayn kierrosta koskeneiden neuvottelujen jälkeen vuonna 1990 viljankuljetuslaivasto on muuttunut huomattavasti eurooppalaisten rannikkoalusten rajasuojan osalta. Tämä odottamaton kehityspiirre vähensi keskisuurten alusten kuljetusmahdollisuuksia 30 prosenttia ja lisäsi toimintaa toissijaisissa satamissa, kuten Setúbalissa ja Aveirossa, joiden kautta suurin osa näistä uusista aluksista kulki. Mallin mukaan valtaosa (80 prosenttia) näiden satamien viljaliikenteestä olisi suuntautunut Trafariaan.

Tämä merkitsi vuosittain 420 000 tonnin kasvua (35 prosenttia kokonaistuotoksesta). Lisäksi hinnat nousisivat 15 prosenttia, mikä aiheutuisi lisäkustannuksista purettaessa lastia SILOPORin siilojen kautta.

⁽¹⁰⁾ EYVL C 307, 13.11.1993, s. 3.

2. *Siilojen käytön tehostuminen kauttakuljetusliikenteen myötä* — Trafarian siiloja voidaan käyttää kotimaiseen kulutukseen tarkoitetun viljan varastoinnin lisäksi myös kansainväliseen kauttakuljetukseen, jonka kate on korkea ja joka on keskeisen tärkeää elinkelpoisuuden saavuttamisen kannalta. SILOPOR on harjoittanut tällaista toimintaa aikaisemmin, joskaan ei säännöllisesti.

Mallin mukaan kauttakuljuliikenne kasvaa lievästi ja tasaisesti vuoden 1987 jälkeen keskimäärin 60 000 tonnia vuodessa vuoteen 1997 saakka. Toiminnan kustannukset ja hyödyt laskettiin SILOPORin jo toteuttamien kauttakuljustoimien perusteella.

3. *Tarpeettomien työvoimakustannusten puuttuminen* — Siilojen purkamislaitteet ovat täysin automaattisia, joten työntekijöitä ei tarvita. Tosiasiassa SILOPORille aiheutui Portugalin hallitusten satamapolitiikan vuoksi säännöllisiä kustannuksia ulkopuolisista ahtauspalveluista.

Näiden ylimääräisten kustannusten osuus oli 40 prosenttia yhtiön kaikista kustannuksista vuosina 1987–1993 ja 17 prosenttia vuonna 1997. Lisäksi mallissa otetaan huomioon vastaavien käyttökustannusten pieneneminen ja käsittelypalvelujen hinnan lasku viidellä prosentilla.

Kun tätä mallia sovellettiin SILOPORin rakentamiseen, investoinnin sisäiseksi koroksi saatiin 7,9 prosenttia ja nykyarvoksi 204 miljoonaa escudoa.

Lisäksi Portugalin viranomaiset toimittivat komissiolle toiset, optimistisempiin arvioihin perustuvat laskelmat. Näissä laskelmissa oletettiin kansainvälisen kauttakuljuliikenteen kasvavan enemmän (1,32 miljoonaa tonnia 0,66 miljoonan tonnin sijasta) ja SILOPORin osuuden kotimaisista markkinoista lisääntyvän (64 prosenttia 54 prosentin sijasta). Näiden laskelmien mukaan sisäinen korko oli 11,1 prosenttia ja nykyarvo 5,4 miljardia escudoa.

Komission mielestä Portugalin viranomaisten menetelmää ja laskelmia ei kokonaisuudessaan ole syytä kiistää, varsinkaan perustamissopimuksen

92–93 artiklan soveltamisesta julkisiin yrityksiin tehdyn komission tiedonannon 28 kohdan perusteella. Kahden ensimmäisen parametrin mukaan (viljalaivaston muutokset ja kansainvälinen kauttakuljetus) SILOPORin siilojen tuoton kasvu näyttää kuitenkin olevan jossain määrin epävarmaa, minkä vuoksi yhtiön taloudelliset tulokset vaihtelevat suuresti. Kauttakuljuliikenteen kaksinkertaistuminen toisessa skenaariossa ensimmäiseen verrattuna sekä viljan kotimaisen markkinaosuuden kasvu kasvattivat sisäistä korkoa 41 prosentilla ja nykyarvoa 0,2 miljardista 5,4 miljardiin escudoon.

Edellä mainitun tiedonannon 43 kohdan mukaan valtion olisi muiden markkinoilla toimivien sijoittajien tavoin edellytettävä pääomasijoitukselleen samanlaista tuottoa osinkoina tai pääoman arvonnäkökulmasta vastaavan yksityisen yrityksen. Jos tavanomaista tuottoa ei lyhyen aikavälin kuluttua saada tai jos sitä ei todennäköisesti ole odotettavissa pitkällä aikavälillä (pitkän aikavälin tuoton epävarmuutta ei ole otettu tarkoituksenmukaisesti huomioon) eikä julkinen yritys ole toteuttanut toimenpiteitä tilanteen korjaamiseksi, yrityksen voidaan olettaa saavan välillistä tukea, koska valtio luopuu hyödyistä, jota markkinoilla toimiva sijoittaja odottaisi vastaavasta investoinnista. Jos julkisen yrityksen tuottotaso on liian pieni, komissio voi katsoa, että toimintaan liittyy tukiosia, jotka on tutkittava 92 artiklan nojalla.

Edellä mainituista syistä komissio epäilee tässä menettelyn vaiheessa, että SILOPORin perustaminen ei ollut Portugalin viranomaisille tuottava investointi, joka olisi yksityisen sijoittajan periaatteen mukaan hyväksyttävä. Vaikka näin olisi ollut, pääomatuen tukiluonteisuutta olisi tästä huolimatta arvioitava tuen myöntämishetkellä (tässä tapauksessa vuonna 1998). Lisäksi komission olisi väistämättä katsottava, että tuottavuuden laskemisessa yksityisen sijoittajan kannalta käytetyt tuonhetkiset oletukset ovat vääriä (koska tosiasiassa yhtiön tulos on jatkuvasti ollut tappiollinen). Näin ollen Portugalin valtio ei ole tässä tapauksessa pystynyt lainkaan korjaamaan tilannetta ja varmistamaan kohtuullista tuottoa investoinneilleen.

Lisäksi komissio totesi kolmannen parametrin osalta (tarpeettomat työvoimakustannukset), että Portugalin hallitus on jatkuvasti aiheuttanut yritykselle tarpeettomia työvoimakustannuksia, joi-

den osuus SILOPORin käyttökustannuksista on huomattavan suuri. Komission käytössä ei ole riittävästi tietoa siitä, miten Portugalin lainsäädännössä suhtaudutaan siihen, että valtio puuttuu tällä tavoin osakeyhtiön toimintaan. Portugalin valtion käyttäytyminen näyttäisi kuitenkin olevan näissä tapauksissa ristiriidassa yksityisen sijoittajan toiminnan kanssa. Jos yksityisellä sijoittajalla on käytössään täysin automatisoituja siloja, ei hän missään tapauksessa palkkaisi tarpeettomia työntekijöitä. Siten pääomatukea ylimääräisten työntekijäkustannusten kattamiseksi olisi pidettävä taannehtivana toimintatukena.

Tässä menettelyn vaiheessa näyttäisikin siltä, että 21 miljardin escudon pääomatukea olisi pidettävä perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna valtiontukena SILOPORille.

6.3. Perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan c alakohta

Edellä 6.1 ja 6.2 kohdassa olevien näkökohtien perusteella SILOPORille myönnettävä valtiontuki on yhteensä 31,893 miljardia escudoa.

Portugalin viranomaisten mukaan tuen yhdenmukaisuutta perustamissopimuksen määräysten kanssa olisi arvioitava vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenteiden uudistamiseksi tarkoitettua valtiontukea koskevien yhteisön suuntaviivojen mukaisesti. Komissio toteaa, että SILOPORia voidaan pitää mainitun tiedonannon 2.1 kohdassa tarkoitettuna vaikeuksissa olevana yhtiönä, koska se ei pysty keräämään omista varoistaan toiminnan jatkamiseen tarvittavaa rahamäärää. Tilannetta heikentää yrityksen selvä kyvyttömyys maksaa rakenteellista velkaansa EPACille.

Edellä mainittujen yhteisön suuntaviivojen 2.3 kohdan mukaan tuetun yhtiön omistusrakenteen muutokset eivät vaikuta pelastus- ja rakenneuudistustuen arviointiin. Näin ollen valtiontuen valvonnan ei voida välttyä siirtämällä liiketoiminta toiselle oikeushenkilölle tai omistajalle. Komission nykyisen käytännön mukaan tuen yhdenmukaisuutta voimassa olevien sääntöjen kanssa olisi arvioitava koko kyseisen liiketoiminnan eikä yksinomaan yrityksen tasolla.

Tämä liittyy erityisesti SILOPORin tapaukseen, koska Portugali perustelee SILOPORille myönnetyn tuen sääntöjenmukaisuutta vertaamalla nykyistä tilannetta (SILOPOR omistaa ja käyttää satamasiiloja) tuleviin olosuhteisiin (SILOPORin toiminta rajoittuu lastin käsittelylupien hallintaan). Siksi komissio keskittyy arvioidessaan vaikeuksissa olevien yritysten rakenneuudistuksen keskeisiä edellytyksiä (jotka on esitetty kohdassa 4.1) SILOPORin nykyiseen liiketoimintaan eli itse yritykseen, sen omaisuuteen (joka on siirretty julkiselle laitokselle) ja sivutoimiluvan omaaviin tytäryhtiöihin.

Ensimmäisen edellytyksen täyttymisen (elinkelpoisuuden palauttaminen) osalta kaikkien rakenneuudistussuunnitelmien olisi palautettava yhtiön pitkän aikavälin elinkelpoisuus ja vakaus kohtuullisen ajan kuluessa yrityksen tulevia toimintaedellytyksiä koskevien realististen oletusten perusteella.

Komissio totesi ensinnäkin, että Portugalin viranomaiset toimittivat sille asiakirjan SILOPORin yksityistämismallin yleisistä suuntaviivoista (General lines of the model for privatisation of SILOPOR's activity). Tässä asiakirjassa pyritään selvittämään yksityiskohtaisesti SILOPORin toiminnan yksityistämismallia sen sijaan, että näytettäisiin toteen SILOPORin elinkelpoisuuden varmistaminen pitkällä aikavälillä. Asiakirjassa olevien laskelmien tarkoitus on vahvistaa sivutoimiluvan haltijoilta perittävä vuosivuokra, eikä määrittää yrityksen tuottavuutta yksityisen sektorin näkökulmasta.

Yksityistämismallin osalta SILOPORin toiminta rajoittuu tytäryhtiöiden osakkuuksien hallintaan, huoltoon ja teknologiseen uudistamiseen tärkeitä investointeihin. SILOPOR perii vuotuista vuokraa, joka koostuu kiinteästä ja muuttuvasta osuudesta.

Vuokria laskettaessa otetaan huomioon eräitä yleisiä edellytyksiä, jotka ohjaavat jatkossa SILOPORin ja sivutoimilupien haltijoiden toimintaa (siinä ei oteta huomioon muille elimille siirrettyjä satamasiiloja). Nämä edellytykset ovat seuraavallaisia:

— purkamis-, varastointi- ja muut palvelumaksut vähentyvät todennäköisesti 11 prosenttia vuoteen 2002 mennessä,

- näihin toimiin liittyvät muuttuvat kustannukset vähentyvät todennäköisesti 15 prosenttia,
- käyttökustannukset pysyvät vakaina ajanjakson ajan,
- huoltokustannukset kasvavat vuosittain viisi prosenttia,
- työpaikkojen määrä vähenee 30:llä (kolmessa yhtiössä),
- SILOPOR toteuttaa 2 miljardin escudon arvoisen investointiohjelman vuoteen 2002 mennessä.

Vuokran kiinteä osa perustuu tilanteeseen, jossa siloja käytetään pelkästään kotimaisten markkinoiden toimintaan (ei kauttakulkuliikennettä) ja tuotos on vakautettu 2,15 miljardiin tonniin, eli kun markkinaosuus on 50 prosenttia. Kiinteä vuokra on siten 300 miljoonaa escudoa vuodessa, ja se on laskettu sivutoimiluvan haltijoiden vuositulosten perusteella.

Vuokran muuttuvassa osuudessa otetaan huomioon ennakoitu kehitys vuonna 2002:

- osuus kotimaisista markkinoista kasvaa 60 prosenttiin (2,6 miljoonaa tonniin),
- kansainvälisen kauttakulkuliikenteen kehitys (500 000 tonnia vuodessa),
- asteittainen pääsy Espanjan markkinoille (100 000 tonnia vuodessa ensimmäisenä kahdena vuotena ja 50 000 tonnia vuodessa tämän jälkeen),
- palvelumaksujen pienentyminen kolmella prosentilla (lastinkäsittelyn lisääntymisen myötä),

Muuttuvan vuokraosuuden määrä on siten 200 escudoa tonnilta.

Edellä mainittujen edellytysten mukaisesti Portugalin viranomaisten rahoitusvelvityksissä osoitetaan, että SILOPORin tulos kääntyy voitolliseksi suunnitelman toisen toteuttamisvuoden jälkeen ja että sen tulos on toisena vuonna (1998) 55 miljoonaa escudoa ja kuudentena vuonna (2002) 112 miljoonaa escudoa. Tytäryhtiöiden tulos on toisena vuonna (1998) 12,5 miljoonaa escudoa ja kuudentena vuonna (2002) 57 miljoonaa escudoa.

Ensi näkemältä sekä rakenteeltaan uudistettu SILOPOR että sivutoimilupien haltijat ovat puhtaasti yksityisen sektorin näkökulmasta tarkasteltuna elinkelpoisia Portugalin viranomaisten toimittamien laskelmien mukaan.

Elinkelpoisuuden palauttamisen on kuitenkin perustuttava realistisiin oletuksiin yrityksen tulevasta toimintaedellytyksistä. SILOPORin elinkelpoisuuden palauttaminen johtuu ensi sijassa lastinkäsittelyn lisääntymisestä 62 prosentilla kotimaisen viljan osuuden kasvun, säännöllisen kansainvälisen kauttakulkuliikenteen ja Espanjan markkinoille pääsyn ansiosta. Vaikka SILOPORin markkinaosuuden lievä kasvuodotus saattaa vaikuttaa perustellulta, komissio totesi kauttakulkuliikenteen olleen aikaisemmin sekä ajallisesti että määrällisesti erittäin epäsäännöllistä. SILOPORin siloja on käytetty lisäksi yksinomaan kotimarkkinoiden tarpeisiin. Komissio epäilee, onko Espanjan markkinoille suuntautuvan viljanviennin voimakas ja jatkuva lisääntyminen täysin perusteltua nykyisissä olosuhteissa.

Lisäksi komissio totesi, että näissä laskelmissa tarkastellaan ainoastaan rakenneuudistuksen kohteena olleita yrityksiä, eikä niissä oteta huomioon SILOPORin koko nykyistä omaisuutta.

Rakenneuudistussuunnitelmissa satamasiiloja ei todellakaan voida pitää markkinoilla myytävänä omaisuutena, jonka kapasiteettia puretaan ja jonka jäännösarvo sisällytetään rakenneuudistussuunnitelmaan edunsaajayhtiön omana panoksena. Satamasiilot muodostavat päinvastoin liiketoiminnan ytimen, ja silojen omistus on otettava huomioon tuottavuutta koskevissa arvioissa.

SILOPORin tapauksessa silot siirretään satamavirastolle. Oletettavasti myös tähän liittyvät poistot siirtyvät uudelle omistajalle. Nämä poistot ovat vuosina 1998–2002 noin 1,1 miljardia escudoa. Rakenneuudistuksen jälkeen SILOPORin ja sivutoimilupien haltijoiden yhteenlaskettujen voittojen perusteella (parhaana vuonna 169 miljoonaa escu-

doa) on kyseenalaista, miten nämä yhtiöt voisivat selviytyä tällaisista poistoista.

SILOPORille myönnetyn valtiontuen avulla ei näin ollen todennäköisesti pystytä palauttamaan edellä mainitun liiketoiminnan pitkän aikavälin elinkelpoisuutta.

Toisen keskeisen edellytyksen noudattamisen osalta (kilpailun perusteettoman vääristymisen välttäminen), komissio vaatii yleensä, että tuotantokapasiteetin ylijäämästä kärsivien alojen yrityksiä koskevilla rakenneuudistuksissa on edistettävä asian kannalta merkityksellisten markkinoiden rakenteen uudistamista vähentämällä kapasiteettia tai lakkauttamalla sitä peruuttamattomasti.

Suuntaviivojen alaviitteen 19 mukaan perustamisopimuksen liitteessä II mainittujen tuotteiden (kuten viljan) parissa toimivien yritysten osalta ylikapasiteetti määritellään muun muassa maataloustuotteiden jalostusta ja markkinointia koskevilla yhteisön suuntaviivoissa⁽¹¹⁾ olevien alakohtaisten rajoitusten perusteella. Näissä suuntaviivoissa viitataan komission päätökseen 94/173/ETY⁽¹²⁾. Tämän päätöksen liitteen mukaan viljasiilojen investoinnit jäävät yleensä kokonaisuudessaan määräysten soveltamisalan ulkopuolelle (eräitä poikkeuksia tosin on, mutta niitä ei sovelleta SILOPORin satamasiiloihin). Siten viljakaupan alalla toimivien yritysten rakennetuet vaativat kapasiteetin vähentämistä.

Portugalin viranomaisten kehitysmallissa ei ennakoida viljasiilojen kapasiteetin vähentyvän lainkaan. Siilojen siirtäminen satamavirastolle ei vaikuta tämän omaisuuden käyttöön millään tavalla.

Portugalin viranomaisten mukaan SILOPOR on kaupallinen yhtiö, johon ei voida soveltaa kapasiteetin vähentämisvaatimusta. Lisäksi SILOPORin lopettaminen saattaisi heidän mukaansa johtaa siihen, että keskeisen tärkeät satamasiilot jäävät hallitsevassa asemassa olevien markkinoiden toimijoiden aggressiivisen oligopolistisen toiminnan armoille.

Komissio katsoo, että vaikka SILOPOR on likeyritys, sen kaupallinen toiminta liittyy suoraan fyysisen infrastruktuurin, eli satamasiilojen olemassaoloon. Ilman näitä rakenteita SILOPOR ei voisi kehittää kaupallista toimintaansa. Satamasiilojen julkisen valvonnan lopettamisen jälkeisten aggressiivisten markkinastrategioiden osalta komissio puolestaan toteaa, että Portugalissa rahdin käsittelystä vastaavat ne yritykset, joiden kanssa satamaviranomaiset tekevät toimilupasopimukset. Komissio katsoo, että näihin toimilupiin voi sisältyä mitä tahansa ehtoja kilpailun vääristymisen estämiseksi, jos nämä ehdot ovat avoimia ja tasapuolisia.

Komission mielestä vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenteiden uudistamiseksi tarkoitettua valtiontukea koskevien yhteisön suuntaviivojen mukaista toista edellytystä ei noudatettu ilmoitettujen valtion tukitoimien yhteydessä.

Kolmannen edellytyksen osalta komissio vaatii, että tuki suhteutetaan rakenneuudistuksen kustannuksiin ja hyötyihin. Tuen määrä ja sen osuus rahoituksesta on rajoitettava tämän edellytyksen noudattamiseksi mahdollisimman pieneksi ja suhteutettava yhteisön näkökulmasta ennakoitavaan hyötyyn.

Tuen määrä on rajoitettava mahdollisimman pieneksi, eikä yritys voi tuen ansiosta saada ylijäämäisiä rahavaroja. Koska tuki on rajoitettu siihen määrään, jonka SILOPOR tarvitsee maksaakseen EPACille velkansa, yritys ei saa sen ansiosta ylijäämäisiä rahavaroja. Näin ollen voidaan kohtuudella päätellä, että tukea on myönnetty vähimmäismäärä, jonka SILOPORin velan takaisinmaksu EPACille edellyttää.

Edunsaajan omista varoistaan tai ulkopuolisella markkinaehtoisella rahoituksella hankkima osuus on rajoitettu kuitenkin miljardin escudon markkinaehtoiseen lainaan. Tämä määrä on kolme prosenttia SILOPORille myönnettävästä kokonaistuesta. Komissio ei tämän vuoksi voi katsoa, että edunsaaja rahoittaa rakenneuudistusta merkittävästi omista varoistaan.

SILOPORin rakenneuudistussuunnitelma ei tässä vaiheessa näyttäisi täyttävän yhteisön suuntaviivojen kolmea tärkeintä edellytystä. Neljännen edelly-

⁽¹¹⁾ EYVL C 29, 2.2.1996, s. 4.

⁽¹²⁾ EYVL L 79, 23.3.1994, s. 29.

tyksen (rakenneuudistussuunnitelman toteuttaminen kokonaisuudessaan) ja viidennen edellytyksen (valvonta ja vuosikertomus) arviointi eivät vaikuta tähän asiaan.

Komissio epäilee siten suuresti menettelyn tässä vaiheessa, täyttyvätkö SILOPORin rakenneuudistussuunnitelmassa vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenteiden uudistamiseksi tarkoitettua valtiontukea koskevien yhteisön suuntaavien edellytykset ja voidaanko yritykseen siten soveltaa perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua poikkeusta.

6.4. Perustamissopimuksen 90 artiklan 2 kohta

Perustamissopimuksen 90 artiklan 2 kohdan mukaan yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin palveluja tuottaviin yrityksiin sovelletaan perustamissopimuksessa määrättyjä kilpailusääntöjä ainoastaan, jos nämä säännöt eivät haittaa yritykselle määrättyjen tehtävien täyttämistä oikeudellisesti tai käytännössä.

Portugalin viranomaisten mukaan SILOPOR on perustamissopimuksen 90 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu yritys, joka tuottaa palveluja yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin. Portugali perustelee tämän poikkeuksen soveltamista sillä, että yritys huolehtii kansallisesti strategisen tärkeistä tehtävistä (satamasiilot ja niihin liittyvät satamien huoltopalvelut) ja että elintarvikeala on erittäin riippuvainen viljan tuonnista. SILOPORilla on siten yleishyödyllinen tehtävä.

Menettelyn tässä vaiheessa komissio epäilee, kuuluuko kaikki SILOPORin toiminta perustamissopimuksen 90 artiklan 2 kohdan määräysten soveltamisalaan.

Portugalin viljamarkkinoiden erityisolosuhteilla, eli voimakkaalla riippuvuudella tuonnista, ei sinänsä voida perustella yleistä etua edistävän yrityksen statuksen myöntämistä kaikille viljan huoltopalveluille satamissa. SILOPORin siilojen markkinaosuus on noin 50 prosenttia tuodusta viljasta, ja ne kilpailevat yksityisomistuksessa olevien siilojen kanssa. Vaikka SILOPORilla on lupa käyttää tiettyjä satamasiiloja, joita Portugalin viranomaiset pitävät strategisena omaisuutena, tämä

ei sinänsä ole riittävä peruste pitää yrityksen kaikkea kaupallista toimintaa yleiseen taloudelliseen tarkoitukseen liittyvänä toimintana perustamissopimuksen 90 artiklan 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla. Komission on tässä yhteydessä otettava huomioon myös tuomioistuimen oikeuskäytäntö ja erityisesti tuomio asiassa *Porti di Genova*⁽¹³⁾, jossa tuomioistuin totesi, että satamatoiminta ei näyttäisi olevan erityispiirteitä omaavaa yleisiä taloudellisia tarkoituksia edistävää toimintaa, verrattuna muunlaisen taloudellisen toiminnan yleiseen taloudelliseen tarkoitukseen ja — vaikka näin olisi — erityisesti kilpailuun ja vapaaseen liikkuvuuteen liittyvien perustamissopimuksen määräysten seveltaminen ei haittaisi tällaisen toiminnan toteuttamista.

Lisäksi komissio epäilee, voidaanko SILOPORin kaltaisia, liitteeseen II kuuluvia yhteisen markkinajärjestelyn alaisia tuotteita tuottavia ja markkinovia yrityksiä, joiden tavoitteena on muun muassa varmistaa tuotteiden saatavuus, pitää perustamissopimuksen 90 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuina yrityksinä, jotka tuottavat palveluja yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin. Viljan (ja muiden yhteisten markkinajärjestelyjen alaisten tuotteiden) yhteismarkkinoiden toiminta vaikuttaa olevan ristiriidassa sen kanssa, että valtio puuttuu markkinoiden toimintaan muiden kuin taloudelliseen tehokkuuteen tähtäävien yritysten kautta⁽¹⁴⁾.

Komissio epäilee näin ollen suuresti, voidaanko kaikkia SILOPORin palveluja pitää perustamissopimuksen 90 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuina yleiseen taloudelliseen tarkoitukseen liittyvinä palveluina.

Tämä komission kanta ei rajoita perustamissopimuksen sääntöjen mukaista tulevaa arviointia, joka liittyy toimilupien myöntämiseen Portugalin satamissa.

III. PÄÄTELMÄT

Edellä mainitun perusteella komissio on päättänyt aloittaa perustamissopimuksen 93 artiklan 2 koh-

⁽¹³⁾ Asia C-179/90, *Merci convenzionali porto di Genova SpA v. Siderurgica Gabrielli, SpA* tuomio 10.12.1991 (Kok. 1991 s. I-5889).

⁽¹⁴⁾ Komissio omaksui äskettäin tämän näkemyksen valtiontukea koskevassa asiassa N:o C 28/98 — *Centrale del Latte di Romalle myönnettyt tuet* (EYVL C 206, 2.7.1998, s. 6).

dan mukaisen menettelyn EPACin ja SILOPORin rakenneuudistus- ja yksityistämissuunnitelmiin liittyvien valtiontukien osalta.

Tässä menettelyssä komissio kehottaa Portugalin viranomaisia esittämään huomautuksena komissiolle kuukauden kuluessa tämän kirjeen päiväyksestä. Näiden tietojen olisi perustuttava tässä kirjeessä esitettyihin näkökohtiin, ja komission olisi voitava muodostaa niiden perusteella käsitys siitä, ovatko tuet yhdenmukaisia yhteisön valtiontukia koskevien määräysten kanssa.

Lisäksi komissio ilmoittaa Portugalin viranomaisille kehottavansa *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* muita jäsenvaltioita ja muita, joita asia koskee, esittämään tähän samaan menettelyyn liittyvät huomautuksensa yhden kuukauden määräajassa julkaisemispäivästä.

Komissio kehottaa Portugalia ilmoittamaan sille 15 arkipäivän kuluessa tämän kirjeen tiedoksi antamisesta sisältääkö kirje luottamuksellisia tietoja, joita ei saa julkaista. Jos komissio ei saa tällaista perusteltua ilmoitusta, se katsoo Portugalin viranomaisten suostuvan kirjeen julkaisemiseen kokonaisuudessaan. Kyseinen ilmoitus ja edellä mainitut komission pyytämät tiedot on toimitettava kirjattuna kirjeenä tai faksilla seuraavaan osoitteeseen:

Euroopan komissio
Maatalouden pääosasto
Osasto B.I — Maatalouden talouslainsäädäntö

Rue de la Loi/Wetstraat 200
B-1049 Bruxelles/Brussel
Faksi (32-2) 296 21 51

Komissio pyytää Portugalin hallitusta ottamaan huomioon kirjeen, jonka se on lähettänyt kaikille jäsenvaltioille 3. marraskuuta 1983 ja joka koskee jäsenvaltioille EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdasta aiheutuvia velvoitteita, sekä *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* C 318 24. marraskuuta 1983 julkaistun tiedonannon, jossa muistutetaan, että kaikki laittomasti, eli EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukaisen menettelyn lopullista päätöstä odottamatta myönnettyt tuet saatetaan pyytää palauttamaan. Mahdolliset hyvitykset tehdään Portugalin lainsäädännön mukaisesti, mukaan lukien komission alueellisten tukijärjestelmien vahvistamisessa viitekorona käyttämän ja päivästä, jolloin laitton tuki on myönnetty, vaikuttavan korkokannan perusteella lasketut korot.

Mahdollisesta tuen hyvittämisestä riippumatta komissio saattaa kieltäytyä lisäämästä niitä EMOTR:n talousarvion kansallisiin toimenpiteisiin liittyviin kuluihin, jotka vaikuttavat suoraan yhteisön toimenpiteisiin.”

Komissio kehottaa jäsenvaltioita ja muita, joita asia koskee, toimittamaan huomautuksensa kyseisistä toimenpiteistä yhden kuukauden määräajassa tämän julkaisun päivämäärästä seuraavaan osoitteeseen:

Euroopan komissio
Rue de la Loi/Wetstraat 200
B-1049 Bruxelles/Brussel

Kyseiset huomautukset toimitetaan Portugalin hallitukselle.

Keskittymiä käsittelevän neuvoa-antavan komitean 46. kokouksessaan 10 päivänä kesäkuuta 1997 antama

LAUSUNTO

asiaan IV/M.890 — Blokker/Toys ”R” Us liittyvästä alustavasta päätösluonnoksesta

(98/C 363/05)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

1. Neuvoa-antava komitea on komission kanssa samaa mieltä siitä, että liiketoimissa on kyse sulautuma-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesta yrityskeskittymästä.
2. Neuvoa-antava komitea on sitä mieltä, että komissio on määritellyt tuotemarkkinat ottaen asianmukaisesti huomioon Alankomaiden lelumarkkinoiden erityispiirteet. Komitea on komission kanssa samaa mieltä siitä, että maantieteelliset markkinat ovat Alankomaat.
3. Neuvoa-antava komitea on komission kanssa samaa mieltä siitä, että
 - a) Blokkerilla on jo määräävä markkina-asema kyseisillä markkinoilla
 - b) tarkasteltavana oleva liiketoimi vahvistaa Blokkerin määräävää markkina-asemaa kyseisillä markkinoilla.
4. Neuvoa-antava komitea yhtyy komission näkemykseen, jonka mukaan ”failing company defence” -teoriaa ei voida soveltaa tähän liiketoimeen.
5. Neuvoa-antava komitea on sulautuma-asetuksen 8 artiklan 3 kohdan nojalla komission kanssa samaa mieltä siitä, että kyseinen yrityskeskittymä ei sovellu yhteismarkkinoille eikä ETA-sopimuksen mukaiseen toimintaan.
6. Neuvoa-antava komitea hyväksyy toimenpiteet, joita komissio on ehdottanut sulautuma-asetuksen 8 artiklan 4 kohdan nojalla tehokkaan kilpailun edellytysten palauttamiseksi asian kannalta merkityksellisillä markkinoilla. Komitea hyväksyy myös sen, että osapuolten ehdottamat toimenpiteet voivat toimia vaihtoehtoisena perustana sulautuma-asetuksen 8 artiklan 4 kohdan soveltamiselle edellyttäen, että toteutetaan tiettyjä suojaustoimenpiteitä tehokkaan kilpailun palauttamisen varmistamiseksi.
7. Neuvoa-antava komitea kehottaa komissiota ottamaan asianmukaisesti huomioon komitean kokouksessa esitetyt huomautukset, erityisesti edellä 6 kohdassa tarkoitettujen suojaustoimenpiteiden osalta.
8. Neuvoa-antava komitea suosittelee tämän lausunnon julkaisemista *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

Keskittymiä käsittelevän neuvoo-antavan komitean 53. kokouksessaan 21. huhtikuuta 1998 antama

LAUSUNTO

asiaan IV/M.970 — TKS/ITW Signode/Titan — liittyvästä alustavasta päätösluonnoksesta

(98/C 363/06)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

1. Neuvoo-antava komitea on komission kanssa samaa mieltä siitä, että ilmoitettu toimenpide muodostaa sulautuma-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetun keskittymän.
2. Neuvoo-antava komitea on komission kanssa samaa mieltä siitä, että ilmoitetulla toimenpiteellä on sulautuma-asetuksen 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu yhteisönlaajuinen ulottuvuus.
3. Komitean enemmistö on komission kanssa samaa mieltä siitä, että tässä asiassa vannenauhan tuotemerkkinoille kuuluvat teräs- sekä PET- ja PP-muovivanteet. Vähemmistö katsoo, että tuotemerkkinoille kuuluvat ainoastaan teräs- ja PET-vanteet.
4. Neuvoo-antava komitea on komission kanssa samaa mieltä siitä, että Länsi-Eurooppa muodostaa teräs- ja muovivanteiden merkitykselliset maantieteelliset markkinat.
5. Neuvoo-antava komitea on komission kanssa samaa mieltä siitä, että saumausyksiköt muodostavat erilliset tuotemarkkinat, jotka ovat maailmanlaajuiset.
6. Komitean enemmistö yhtyy komission arvioon osapuolten markkina-asetuksesta ennen keskittymää ja sen jälkeen. Vähemmistö on eri mieltä.
7. Komitean enemmistö on komission kanssa samaa mieltä siitä, että teräs- ja muovivanteiden merkityksellisillä markkinoilla ehdotettu keskittymä ei luo eikä vahvista sellaista määräävää markkina-asetusta, jonka seurauksena tehokas kilpailu estyisi olennaisesti yhteismarkkinoilla tai Euroopan talousalueella. Vähemmistö on eri mieltä.
8. Komitea on komission kanssa samaa mieltä siitä, että saumausyksiköiden merkityksellisillä markkinoilla ehdotettu keskittymä ei luo eikä vahvista sellaista määräävää markkina-asetusta, jonka seurauksena tehokas kilpailu estyisi olennaisesti yhteismarkkinoilla tai Euroopan talousalueella.
9. Komitean enemmistö on komission kanssa samaa mieltä siitä, että ehdotettu keskittymä N:o IV/M.970 — TKS/ITW Signode/Titan — soveltuu yhteismarkkinoille ja ETA-sopimuksen toimintaan. Vähemmistö on eri mieltä.
10. Neuvoo-antava komitea suosittelee tämän lausunnon julkaisemista *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.
11. Komitea kehottaa komissiota ottamaan huomioon keskustelun aikana esille tuodut seikat.

EY:n perustamissopimuksen 92 ja 93 artiklan mukaisen valtiontuen hyväksyminen

Tapaukset, joita komissio ei vastusta

(98/C 363/07)

Myöntämispäätöksen päivämäärä: 3.8.1998**Jäsenvaltio:** Espanja (Murcia)**Tuen numero:** N 389/98**Nimi:** Maatalouden elintarvikkeiden laadun suojaaminen ja edistäminen**Tarkoitus:** Maatalouden elintarvikkeiden laadun parantaminen**Oikeusperusta:** Proyecto de orden por la que se modifica la Orden de 8 de abril de 1997 por la que se regulan ayudas para protección y promoción de la calidad de los productos agroalimentarios**Budjetti:** 80 miljoonaa Espanjan pesetaa (noin 404 000 ecua)**Tuen intensiteetti:** Vaihtelee tukityypin mukaan**Kesto:** Neljä vuotta**Myöntämispäätöksen päivämäärä:** 21.9.1998**Jäsenvaltio:** Italia (Piemonte)**Tuen numero:** N 477/97**Nimi:** Maataloustuotteiden jalostusta koskevat investointituet**Tarkoitus:** Maataloustuotteiden jalostusta koskevat investointituet**Oikeusperusta:** Proposta di legge regionale n. 283: "Modifiche della legge regionale 22 dicembre 1995, n. 95 (Interventi regionali per lo sviluppo del sistema agroindustriale piemontese)"**Budjetti:** 6 000 000 000 Italian liiraa (noin 3 miljoonaa ecua) vuonna 1998**Tuen intensiteetti:** 25 prosenttia**Kesto:** Määrittelemätön**Ehdot:** Päätös koskee ainoastaan ilmoitettua muutosta 6 pykälän 13 momenttiin. Se on osa tukijärjestelmää, jonka komissio on jo hyväksynyt tuen N 301/A/95 yhteydessä. Muutos hyväksytään sillä edellytyksellä, että toimivaltaiset viranomaiset sitoutuvat:

- 1) soveltamaan muutettua 6 pykälän 3 momenttia samoin perustein kuin nykyisessä tukijärjestelmässä,
- 2) täsmentämään kansalliskokouksen hyväksymässä 6 pykälän 13 momentin lopullisessa versiossa, että siinä tarkoitettua tukea ei voi yhdistää muihin samaa tarkoitusta ja samaa investointia varten myönnettyihin tukitoimenpiteisiin

Myöntämispäätöksen päivämäärä: 23.9.1998**Jäsenvaltio:** Saksa (Niedersachsen)**Tuen numero:** N 438/97**Nimi:** LEADER II — ohjelmaan liittyvät toimenpiteet**Tarkoitus:**

- a) Paikoitusaluiden rakentaminen Alfseen alueen vaeltaajien käyttöön
- b) Luonnollisten jokitoyräiden tekeminen ja veden suojaaminen saasteilta
- c) Paremmen kastelutekniikan käyttöönotto

Oikeusperusta:

- a) Bewilligungsbescheid des Landkreises Osnabrück (Entwurf)
- b) Bewilligungsbescheid der Gemeinde Schortens (Entwurf)
- c) Richtlinie des Landkreises Lüchow-Dannenberg über die Gewährung von Zuwendungen aus dem LEADER II-Programm 1994—1999 für die Einführung wassersparender Techniken bei der Feldberegnung (Entwurf)

Budjetti: 643 000 DEM vuonna 1998 ja 40 000 DEM vuonna 1999**Tuen intensiteetti:**

- a) 24,6 % (243 000 DEM) kokonaiskustannuksista (989 500 DEM)
- b) 50 % 800 Saksan markan suuruudesta vuotuisesta hehtaarituesta
- c) 45 % tukikelpoisista kustannuksista

Kesto: Vuoteen 1999 asti

EY:n perustamissopimuksen 92 ja 93 artiklan mukaisen valtiontuen hyväksyminen

Tapaukset, joita komissio ei vastusta

(98/C 363/08)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

Myöntämispäätöksen päivämäärä: 20.5.1998**Jäsenvaltio:** Portugali**Tuen numero:** N 82/98**Nimi:** Valtion pankkitakausjärjestelmä (SGEEB)**Tarkoitus:** Rahoitusvaikeuksissa olevien yritysten rakenne-uudistus**Oikeusperusta:** Decreto-Lei**Budjetti:** 500 milj. ecua**Tuen intensiteetti:** Vaihtelee**Kesto:** Vuoden 1999 loppuun**Ehdot:** Erillinen ilmoitus, jos tukea myönnetään suurille yrityksille tai yrityksille, jotka toimivat aloilla, joilla valtiontuesta on yhteisön erityissääntöjä**Tuen numero:** N 289/98**Nimi:** Julkiset takaukset osakkuuksien hankkimiseen teollisuuden pk-yrityksistä**Tarkoitus:** Pk-yritysten toiminnan edistäminen**Oikeusperusta:** Richtlinie des Landes Nordrhein-Westfalen für Garantien von Beteiligungen an kleinen und mittleren Unternehmen der gewerblichen Wirtschaft**Budjetti:** Taattu määrä enintään 100 milj. Saksan markkaa (noin 50 milj. ecua) talousarviovuodelle 1998**Tuen intensiteetti:** Takauksella katetaan 70–90 % 100 000:n ja 2 milj:n Saksan markan (50 000 ecua — 1 milj. ecua) osuudesta**Kesto:** Rajoittamaton**Myöntämispäätöksen päivämäärä:** 8.9.1998**Jäsenvaltio:** Saksa**Tuen numero:** N 329/98**Nimi:** Ympäristötutkimus**Tarkoitus:** T&K-toiminnan edistäminen ympäristönsuojelun hyväksi**Oikeusperusta:** Jahreshaushaltsgesetz**Budjetti:** 100–120 milj. Saksan markkaa (50–60 milj. ecua) vuodessa**Tuen intensiteetti:**

— Teollinen tutkimus ml. lisät: enintään 75 % tukikelpoisista kustannuksista

— Kilpailua edeltävän vaiheen kehitystoiminta ml. lisät: enintään 50 % tukikelpoisista kustannuksista

Kesto: 5 vuotta**Myöntämispäätöksen päivämäärä:** 16.9.1998**Jäsenvaltio:** Saksa**Tuen numero:** N 357/98**Nimi:** Pk-yritysten innovaatiokyky**Tarkoitus:** Enimmäkseen pk-yrityksille suunnattu tuki uusien teknisten mahdollisuuksien käyttämiseen niiden innovaatiovoiman ja kilpailukykyyn vahvistamiseksi**Oikeusperusta:** Jährliche Haushaltsgesetze und die Förderrichtlinien des Programms**Budjetti:** Ohjelman koko kestoaikana yhteensä 1 mrd. Saksan markkaa (510 milj. ecua), josta 75 % yrityksille**Tuen intensiteetti:** Yrityksille enintään 25 % brutto tukikelpoisista kustannuksista sekä lisäksi 10 %-yksikköä 92 artiklan 3 kohdan a alakohdassa tarkoitetuilla alueilla sekä 10 %-yksikköä komission määritelmän mukaisille pk-yrityksille**Myöntämispäätöksen päivämäärä:** 16.9.1998**Jäsenvaltio:** Saksa (Nordrhein-Westfalen)**Kesto:** 5 vuotta (vuoteen 2003)

Myöntämispäätöksen päivämäärä: 17.9.1998

Jäsenvaltio: Italian (Trento)

Tuen numero: N 280/98

Nimi: Pk-yrityksille tarkoitettut palvelut

Tarkoitus: Pk-yritysten konsulttipalvelujen ja investointien edistäminen

Oikeusperusta: Legge provinciale 12 luglio 1993, n. 17 "Servizi alle imprese" — criteri di attuazione ai sensi dell'articolo 4 della legge — Bozza regolamento attuazione (all. 2)

Budjetti:

— 5 801 milj. Italian liiraa (2,9 milj. ecua)/vuosi 1999–2000

— 6 400 milj. Italian liiraa (3,2 milj. ecua)/vuosi 2001–2003

Tuen intensiteetti: Enintään 50 % konsultointiin, enintään 15/7,5 % pk-yritysten investointeihin

Kesto: 1.1.1999–31.12.2003

Myöntämispäätöksen päivämäärä: 17.9.1998

Jäsenvaltio: Italian (Friuli-Venezia Giulia)

Tuen numero: N 291/98

Nimi: Pk-yrityksien, ympäristön ja tutkimuksen ja kehityksen hyväksi toteutettavat toimenpiteet

Tarkoitus: Pk-yrityksien, ympäristönsuojelun sekä tutkimuksen ja kehityksen edistäminen

Oikeusperusta: Legge di delibera del Consiglio regionale

Budjetti:

— 35,25 mrd. Italian liiraa (18 milj. ecua) vuodelle 1998

— 33,10 mrd. Italian liiraa (17 milj. ecua) vuodelle 1999

— 33,10 mrd. Italian liiraa (17 milj. ecua) vuodelle 2000

Tuen intensiteetti: 15–50 % yhteisön kyseisen alan kehityksen mukaan

Kesto: 1998–2000

Myöntämispäätöksen päivämäärä: 17.9.1998

Jäsenvaltio: Saksa

Tuen numero: N 299/98

Nimi: Baijerin alueellinen teollisuusohjelma

Tarkoitus: Talouden alueellisen kehityksen edistäminen erityisesti luomalla työpaikkoja

Oikeusperusta: Richtlinie zur Durchführung der bayerischen regionalen Förderungsprogramme für die gewerbliche Wirtschaft

Budjetti: Enintään 279 milj. Saksan markkaa (142 milj. ecua) vuodessa

Tuen intensiteetti: Aluetukialueilla enintään komission hyväksymät enimmäisintensiteetit; aluetukialueiden ulkopuolella enintään 15 % brutto pienille ja 7,5 % brutto keskiuurille yrityksille (komission määritelmän mukainen yrityskoko)

Kesto: 31.12.1999 asti

Myöntämispäätöksen päivämäärä: 18.9.1998

Jäsenvaltio: Itävalta

Tuen numero: N 292/98

Nimi: Kplus-osaamiskeskusohjelma

Tarkoitus: Julkisten tutkimuslaitosten ja yritysten tutkimus- ja kehityskumppanuuksien tukeminen

Oikeusperusta: Richtlinien für die Errichtung und Finanzierung von Kompetenzzentren "Kplus"

Budjetti: 875 milj. Itävallan šillinkiä (63 milj. ecua) koko 7-vuotiskaudelle eli 125 milj. Itävallan šillinkiä (9 milj. ecua) vuodessa

Tuen intensiteetti: Teolliseen tutkimukseen 50 %, lisiin enintään 60 %

Kesto: 7 vuotta syksystä 1998

Myöntämispäätöksen päivämäärä: 23.9.1998

Jäsenvaltio: Espanja (Aragón)

Tuen numero: N 345/98

Nimi: Aragónin alueen yritysten tukitoimenpiteet

Tarkoitus: Aluekehitys

Oikeusperusta: Ley presupuestaria regional

Budjetti: 3–4 milj. ecua vuodessa

Tuen intensiteetti: Espanjan aluetukikartan (EYVL C 25, 31.1.1996) mukainen

Kesto: 1998–1999

Myöntämispäätöksen päivämäärä: 13.10.1998

Jäsenvaltio: Alankomaat

Tuen numero: N 425/98

Nimi: Kalastustuotteiden jalostaminen ja markkinointi

Tarkoitus: Kalastustuotteiden jalostuksen ja markkinoinnin investointien edistäminen

Oikeusperusta: Regeling van de minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij houdende aanvulling van de in-

vesteringsregeling markt en concurrentiekracht met regels omtrent de stimulering van vernieuwende investeringen in de sector verwerking en afzet van visserijproducten

Tuen intensiteetti: Neuvoston asetuksen 3699/93 IV liitteessä vahvistetun osallistumisasteen mukaan

Kesto: 1994—1999

Ehdot: Asetuksessa (EY) N:o 3699/93 ja kansallisten tukien tutkimuksesta annetuissa suuntaviivoissa määrätyt ehdot

III

(Tiedotteita)

KOMISSIO

Ehdotuspyyntö, jonka tarkoituksena on siemenpääomatoimen käynnistäminen

(98/C 363/09)

I. EHDOTUSTEN HYVÄKSYMISESTÄ VASTAAVAN
NIMI JA OSOITE

A. Mulfinger
Commission européenne
Direction Générale XXIII
Unité B/3 "Accès au financement"
AN80 2/25
Rue de la Loi/Wetstraat 200
B-1049 Bruxelles
Fax (32-2) 295 21 54

II. YLEISTAVOITE

Kolmannelta monivuotisesta ohjelmasta pienten ja keski-suurten yritysten (pk-yritysten) hyväksi Euroopan unionissa annetun ohjelman yhteydessä ja vastauksena kesäkuussa Cardiffissa kokoontuneen Eurooppa-neuvoston esittämään pyyntöön komissio aikoo käynnistää toimen, jonka tarkoituksena on parantaa pk-yritysten rahoitusympäristöä. Itse asiassa liian monet pk-yritykset kärsivät rahoitusrakenteensa heikkoudesta. Samaan aikaan pk-yrityksillä on paljon mahdollisuuksia luoda uusia työpaikkoja. Komission aikomuksena on kehittää rahoitusvälineitä, joilla tätä tilannetta voidaan parantaa ja joilla voisi mahdollisesti olla vipuvaikutus pk-yrityksille kanavoituvien rahamäärien kasvuun ja sitä kautta työpaikkojen lisääntymiseen.

III. TARKOITETUT RAHOITUSVÄLINEET

Komissio haluaa kannustaa sellaisten riskipääomarahastojen perustamista, joiden tarkoituksena on tukea käynnistysvaiheessa olevia yrityksiä sekä yrityssiirtojen rahoittamista.

IV. RAHOITUS

Komissio varautuu rahoittamaan edellä mainitut tavoitteet täytettäviä hankkeita enintään kolmen vuoden ajan ja 50 prosenttiin asti toimintakustannuksista sellaisen takaisin maksettavan ennakkomaksun muodossa, joka voidaan tietyn ehdoin muuttaa tueksi.

Säännöt, joilla hallinnoidaan menoluokkien valintakelpoisuutta, on lueteltu Euroopan yhteisöjen tekemiin tuki-

sopimuksiin sovellettavissa yleisissä ehdoissa, jotka lähetetään yhdessä tukihakemuslomakkeen kanssa hakijan pyynnöstä.

V. POISSULKEMISPERUSTEET

Ehdotuspyyntöön ei voi osallistua sellainen hakija, joka:

- on konkurssissa, purkamiseen liittyvässä tai muussa selvitystilassa, on sopinut akordista velkojien kanssa tai keskeyttänyt liiketoimintansa taikka on muun vastaavan kansalliseen lainsäädäntöön ja kansallisiin määräyksiin perustuvan menettelyn alainen,
- on asianosaisena oikeudenkäynnissä, jonka tarkoituksena on konkurssiin asettaminen, yhtiön vastaavassa kansalliseen lainsäädäntöön ja kansallisiin määräyksiin perustuvassa oikeudenkäyntimenettelyssä,
- on tuomittu lainvoimaisella päätöksellä ammatinsa harjoittamiseen liittyvästä lainvastaisesta teosta,
- on ammattitoiminnassa syyllistynyt vakavaan virheeseen, jonka hankintaviranomaiset voivat näyttää toteen,
- on laiminlyönyt velvollisuutensa suorittaa sen valtion, johon palvelujen suorittaja on sijoittautunut, tai sen valtion, jossa hankintaviranomainen on, lainsäädännön mukaisia sosiaaliturvamaksuja,
- on laiminlyönyt velvollisuutensa maksaa sen valtion, jossa hankintaviranomainen on, lainsäädännön mukaisia veroja,
- en edellä vaadittuja tietoja ilmoittaessaan syyllistynyt väärin tietojen antamiseen tai laiminlyönyt näiden tietojen antamisen.

VI. TÄMÄN EHDOTUSPYYNNÖN PUITTEISSA VALINTAKELPOISET TOIMET

1. Ehdotusten kohteena on oltava siemenpääomarahaston perustaminen tarjouseritelmässä annettujen perusteiden mukaisesti.
2. Valintaperusteet:
 - hakijan on oltava laillisesti järjestäytynyt ja rekisteröity,
 - hakijan toiminnan on oltava laillisesti ja taloudellisesti moitteetonta ja noudatettava yleisesti hyväksyttyjä yritystoiminnan sääntöjä, jotta se voi viedä tuetun toiminnan päätökseen,
 - hakijoilla on oltava toteen näytetty kokemus nuorten yritysten rahoituksen ja näiden yritysten edustamien riskien arvioinnin tuntemisesta,
 - rahastojen on oltava uusia (perustettu joko 1. lokakuuta 1997 jälkeen tai juuri perusteilla), ja niillä on oltava vähintään 4 miljoonan ecun pääoma, josta 25 prosenttia maksetaan, kun sopimus komission kanssa allekirjoitetaan ja josta enintään 50 prosenttia on saatu julkiselta sektorilta.
3. Ratkaisuperusteet:
 - Hankkeen on oltava tukiohjelman tavoitteiden mukainen,
 - Hankkeen laatu: Käytettävät keinot ja niiden perustelut (erityisesti liittyen seuraaviin: talousarvio, sijoittautumispaikka, maantieteellinen peittoalue, suhteet muihin siemenpääomarahastoihin, toiminta- ja ylläpitomenetelmät),
 - Euroopan yhteisön toimielimiltä ei ole haettu päällekkäistä rahoitusta samoille menoille,
 - Johdon rakenne ja sen hankkima kokemus erityisesti yritysten tukemisessa, tekninen tietämys, yhteydet teknisiin laitoksiin, kauppakamareihin ja muihin samankaltaisiin elimiin.
 - Kustannus/tehokkuussuhde,

VII. HAKIJOIDEN ALKUPERÄMAAT JA YHTEISRAHOITETTUIJEN PALVELUIDEN TOTEUTTAMISMAAT

Ehdotuksen tekijän on oltava kotoisin tai sen pääkonttorin on sijaittava Euroopan talousalueen (ETA) jäsenvaltiosta. Työt voidaan toteuttaa Euroopan talousalueella tai yhdessätoista Euroopan unionin jäsenyyttä hakeneessa maassa.

VIII. SEURANTA, VALVONTA JA ARVIOINTI

- a) Seuranta tehdään niiden tietojen perusteella, joita edunsaaja toimittaa. Komission pyytämät tiedot täsmennetään tukisopimuksessa (toimitetaan hakijalle valintalautakunnan hyväksyttyä ehdotuksen edellä lueteltujen perusteiden pohjalta).
- b) Paikan päällä voidaan tehdä tarkastuksia.
- c) Komission vastuussa oleva yksikkö tekee jälkiarvioinnin seurannan aikana kerättyjen tietojen perusteella.

IX. TOIMEN MÄÄRÄAJAT

Valituksi tulleet ehdotukset rahastojen toiminnan käynnistämiseksi on toteutettava kuudessa kuukaudessa

X. HAKEMUSTEN JÄTTÄMINEN

Asiasta kiinnostuneet voivat pyytää kirjallisesti komissiota lähettämään heille hakemuslomakkeen rahoitusosuutta varten sekä Euroopan yhteisöjen tekemiin tukisopimuksiin sovellettavat yleiset ehdot.

Jos hakija haluaa osallistua valintakierrokseen, hakijan on jätettävä ehdotuksensa (osoite mainittu kohdassa 1) edellä mainitulla lomakkeella joko 15. tammikuuta 1999 tai viimeistään 15. kesäkuuta 1999, josta postileima on osoituksena.

Jos komissio hyväksyy ehdotuksen, komission ja edunsaajan välillä tehdään rahoitussopimus, jossa täsmennetään rahoitusehdot. Sopimus on lähetettävä välittömästi allekirjoitettuna komissiolle.

XI. LISÄTIETOJA

Lisätietoja voi pyytää on faksilla osoitteesta; pääosasto XXIII, Rudy Aernoudt, faksi (32-2) 295 21 54.